

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Evaluační zpráva Rotava a Nová Ves

Štěpán Mezenský

Květen 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/000605. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Seznam zkratk	10
Shrnutí evaluační zprávy	11
1 Úvod.....	13
2 Základní terminologie.....	14
3 Kontext lokality a spolupráce s ASZ	15
3.1 Geografický kontext.....	15
3.1.1 Rotava	15
3.1.2 Nová Ves.....	16
3.2 Socioekonomický kontext a rozsah sociálního vyloučení v obci	6
3.2.1 Demografický kontext.....	6
3.2.2 Charakter sociálně vyloučených lokalit	18
3.2.3 Dávky v hmotné nouzi.....	19
3.2.4 Nezaměstnanost.....	20
3.2.5 Zadluženost	21
3.2.6 Kriminalita	22
3.3 Spolupráce obcí Rotava a Nová Ves s ASZ v lokalitě	23
4 Zadání a cíle evaluace a metodologie.....	24
4.1 Evaluační otázky a evaluační kritéria	25
4.2 Limity evaluace	26
4.3 Zaměření evaluace SPSZ	26
5 Evaluované priority a cíle SPSZ.....	28
6 Hlavní zjištění	36
6.1 Dopady evaluovaných opatření podle SPSZ a jejich zhodnocení	36
6.1.1 Stabilizace situace bydlení	36
6.1.2 Zvyšování pocitu bezpečí	36
6.1.3 Zlepšení problematiky nevhodného nakládání s volným časem dětí a mládeže	38
6.1.4 Stabilizace životní situace obyvatel SVL.....	38
6.2 Naplňování cílů KPSVL	39
6.2.1 Adresnost a relevance	39
6.2.2 Konzistence s potřebami	39
6.2.3 Koordinace.....	40
6.2.4 Synergie na úrovni opatření	40

6.2.5	Udržitelnost	40
6.3	Spolupráce aktérů a ASZ	41
7	Závěry evaluace a doporučení	43
	Seznam tabulek	45
	Seznam obrázků	45
	Seznam schémat	45
	Seznam literatury	45

Seznam zkratk

APK	Asistent(i) prevence kriminality
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
ČSÚ	Český statistický úřad
DP	Domovník – Preventista
IROP	Integrovaný regionální operační program
KA	Klíčová aktivita
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LP	Lokální partnerství
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MÚ	Městský úřad
NNO	Nestátní nezisková organizace
OP Z	Operační program Zaměstnanost
RCZ	Regionální centrum západ
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování
SVL	Sociálně vyloučená lokalita/ sociálně vyloučené lokality
ÚP	Úřad práce

Shrnutí evaluační zprávy

Tato evaluační zpráva se zabývá vyhodnocením úspěšnosti plnění navržených opatření ve Strategickém plánu sociálního začleňování (SPSZ) 2018-2022 a vyhodnocením spolupráce aktérů s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ) v obcích Rotava a Nová Ves. SPSZ ve své části návrhových opatření předkládá záměry implementace opatření v tematických oblastech týkajících se bydlení, zaměstnanosti, prevence rizikového chování a kriminality a zadluženosti. Tato evaluace se pak z důvodu předčasného ukončení spolupráce a menšího rozsahu navrhovaných opatření zabývá otázkami plnění ve všech tematických oblastech. Evaluační otázky se týkaly průběhu realizovaných opatření, adresnosti a relevance, otázek koordinace, konzistence a synergie a potenciální udržitelnosti. K vytvoření evaluace bylo využito více metod sběru dat, a sice desk research, polostrukturovaných a strukturovaných rozhovorů a analýzy dostupných dat. Rozhovory nebyly provedeny se všemi potenciálními aktéry, kteří by k situaci v lokalitě mohli zaujmout legitimní postoj. Rozhovory tak byly provedeny pouze s některými aktéry, kteří byli ochotní se evaluace účastnit.

Realizovaná opatření mají čitelné projevy v oblasti prevence rizikového chování. Podařilo se realizovat projekt, kvůli němuž došlo v první polovině roku 2019 k revizi SPSZ. V rámci této revize byla přidána opatření, která předpokládala zavedení 4 pracovních pozic Asistentů prevence kriminality a 6 pozic Domovník – Preventista prostřednictvím projektu Podpora prevence kriminality a sociálně patologických jevů. Záměrem těchto pracovních pozic je podílet se na zvyšování pocitu bezpečí v oblastech SVL. Došlo k implementování pracovních pozic, nedochází však ke shodě ohledně kvality poskytované služby. Zatímco zástupci města, kteří jsou realizátoři projektu, hodnotí pracovní pozice jako užitečné, ostatními aktéry je působení APK v lokalitě vnímáno jako nástroj města sloužící k prosazování svých politických cílů s tím, že APK se nesnaží o bezkonfliktní řešení situací, ale jednájí spíše represivně a v rozporu s principy prosazovanými ASZ.

Prozatím úspěšně naplňovaná opatření lze nalézt v oblasti zadluženosti, která je realizována prostřednictvím projektu Sociální práce a poradenství v Rotavě. Tento projekt byl iniciován a odborně podpořen ze strany pracovníků ASZ, kteří se vysokou mírou podíleli na tom, že projekt došel až do fáze realizace. Poskytnutá podpora se pak týkala nejen otázky odbornosti, ale i otázky organizace příprav projektu.

Co se týče cílů KPSVL, dochází k naplňování u cílů adresnost a relevance (zacílení opatření na CS) a konzistence s potřebami (vytvoření revize SPSZ zahrnující nově objevené potřeby města). K velmi nízkému či žádnému naplňování dochází v oblastech koordinace a udržitelnost. Částečně je naplňován cíl synergie na úrovni opatření (jednotlivá opatření předpokládají vzájemnou propojenost, v praxi se však díky nízké úrovni spolupráce mezi aktéry daří udržovat v souvislosti jen některá opatření). U některých cílů dochází pouze k formálnímu plnění, nikoliv k plnění úplnému. Důvodem je plnění cílů za účelem uspokojovat potřeby města, nikoliv potřeby CS.

Komunikace, koordinace a spolupráce mezi aktéry narazila na nepochopení rozložení rolí jednotlivých aktérů. Vzhledem ke snaze města Rotava přistupovat k problematice sociální práce individualisticky a s odmítavým přístupem vůči externí pomoci došlo k výraznému úpadku vztahů a spolupráce, jak mezi ASZ, obcemi a ostatními aktéry, tak i mezi obcemi a ostatními aktéry samotnými, což se projevilo jako fatální. V současné době je podoba

budoucí práce v sociální oblasti nejistá, vzhledem k předčasnému odchodu ASZ z lokality a vzhledem k termínu ukončení zavedených projektů.

Problematická je otázka mobility obyvatel, kteří když se odstěhují z města Rotava, vypadnou ze systému podporovaných služeb v oblasti. Tato mobilita je pravděpodobně způsobena politikou obce, která se svými rozhodnutími o udělování obecního bydlení podílí na donuceném odchodu sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených obyvatel z obce.

Celkový obraz spolupráce je pak poznamenán přístupem města, který je v mnohých aspektech v přímém rozporu s principy ASZ. Situaci lze dobře ilustrovat na přístupu města k organizaci bytového fondu. Sociální byty, kterými město disponovalo, byly převedeny na obecní byty se standardním přidělováním a v obci zůstalo pouze 11 sociálních bytů, které by podle výpovědi relevantních aktérů byly také převedeny, pokud by nebyly zatíženy podmínkami dotace na udržitelnost. Obecní byty jsou pak městem využívány jako nástroj, pomocí něhož může obec vybírat, kdo v obci bude či nebude bydlet. V případě, že se obec rozhodne nepřidělit obecní byt, či rozhodne o ukončení smlouvy nájemníkovi, kterého považuje za „nežádoucího“, obyvatel je nucen z města odejít, jelikož zpravidla nemá prostředky na zajištění si jiného bydlení. Tento přístup města tak celkově vykresluje segregační a represivní politiku města, která se mimo jiné projevuje i na místní základní škole, kdy zástupci obce otevřeně prohlašují, že by jako zástupci majority své děti do školy nepřihlásili. Komunikovat problematiku s obcí je zároveň obtížné. Město Rotava se snaží dělat si věci po svém, a přitom předávat ostatním aktérům minimum nutných informací. V případě žádosti o spolupráci se aktéři většinou setkají s odmítnutím, či apatickým přístupem.

Evaluace se okrajově věnuje i spolupráci s obcí Nová Ves. Tato spolupráce nedosáhla potřebných kvalit, neboť byla do spolupráce přizvána pouze kvůli splnění podmínek obce Rotava pro vstup do KPSVL. Tento důvod spolupráce je i hlavní příčinou nefunkční spolupráce. Jako jedna z podmínek pro vstup do KPSVL byl v době podání přihlášky minimální počet obyvatel 3000, což však obec Rotava sama nedosahovala. Spojení s obcí Nová Ves tak bylo účelové za dosažením splnění této podmínky. Spolupráci s ASZ se následně s ohledem na nedostatek personálních kapacit (velikost obce vs. neuvolnění funkce) nepodařilo zajistit v dostatečné intenzitě a kvalitě.

1 Úvod

Následující zpráva předkládá výsledky zhodnocení spolupráce Agentury pro sociální začleňování (ASZ) s obcemi Rotava a Nová Ves v letech 2017 – 2020 na základě analýzy výstupů a výsledků implementace Strategického plánu sociálního začleňování 2018 – 2022, konkrétně implementace opatření, která se týkají oblastí, která jsou nastíněna návrhovými opatřeními SPSZ – tento tematický obsah je dále vysvětlen v kapitole 4.3 Zaměření evaluace SPSZ a kapitole 5. Evaluované priority a cíle SPSZ. Ve zprávě je evaluována realizace naplánovaných opatření a dosahování strategických cílů s ohledem na jejich dopad na stav sociálního vyloučení v obci. **Cílem zprávy je** popsat efekt jednotlivých opatření a jejich vliv na dosažení plánovaných dopadů, a poskytnout tak zpětnou vazbu partnerům v lokalitě, ASZ, ale také poskytovateli podpory a tvůrcům národních sociálních politik. Výsledky zprávy jsou využitelné pro nastavování dalších intervencí v oblasti sociálního začleňování v obcích Rotava a Nová Ves i v jiných lokalitách, kde působí ASZ, a rovněž pro formulaci obecnějších politik řešení sociálního vyloučení.

2 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování, která je od roku 2020 jedním z odborů Ministerstva pro místní rozvoj ČR, byla v roce 2008 (ještě jako odbor Úřadu vlády ČR) ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. V lednu 2020 se stala součástí struktury Ministerstva pro místní rozvoj ČR, konkrétně sekce pro bydlení a sociální začleňování, a i nadále je samostatným odborem pro sociální začleňování. Jejimi dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci/obcích je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytyčení strategických cílů a naplňování konkrétních opatření pro jejich naplnění. Strategické cíle, opatření k jejich dosahování a jiné inkluzivní aktivity jsou ukotveny v dokumentu s názvem **Strategický plán sociálního začleňování** (SPSZ), který je za odborné a facilitační podpory lokálního konzultanta ASZ vytvářen lokálním partnerstvím obce. SPSZ je ústředním nástrojem řešení sociálního začleňování v konkrétní obci, podle něhož spolupráce ASZ a obce probíhá, a na jehož základě je také možné zhodnotit úspěch intervencí a spolupráce aktérů včetně ASZ.

ASZ za dobu svého působení dosáhla značných úspěchů, především v odborném zmapování problému sociálního vyloučení a možností jeho řešení a v rozšíření sociálně inkluzivního diskurzu. Podařilo se jí v lokálních samosprávách implementovat nové způsoby práce představované především propojením, koordinací a aktivizací místních aktérů. Je schopna také pojmenovávat sociální problém přesněji a šířeji i s jeho příčinami, čímž je umožněna změna vnímání problému aktéry místní sociální politiky. Může poskytnout alternativu k segregačním a restriktivním praktikám, v nichž vidí řada lokálních politiků jediný nástroj řešení.

V rámci své práce však naráží také na určité **limity**. Jedním z limitů je skutečnost, že vůči partnerům nedisponuje vlastními finančními zdroji a sehrává tak primárně úlohu odborného poradce a motivátora. Disponuje rovněž jen omezenými možnostmi systémového ovlivňování na úrovni národní politiky. ASZ je tedy hlavně zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích.

V době spolupráce Agentury se zmíněnými obcemi, byl nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (KPSVL), který umožňoval obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev, kde jsou pro ně předem alokovány finanční zdroje. Projektové poradenství v rámci KPSVL se tak stává zásadní intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají **ztížený přístup ke zdrojům** běžně dostupným většině obyvatel, zároveň

s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra **stigmatizace** ze strany většinové společnosti, která může izolaci ještě prohlubovat.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s **několika zásadními existenčními problémy zároveň**, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na státní podpoře, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi něž se řadí např. životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku. Výše uvedený popis fenoménu sociálního vyloučení jasně dokládá, že stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv, nehledě na jeho etnickou příslušnost. Tomu také odpovídá zacílení intervencí Agentury pro sociální začleňování.

3 Kontext lokality a spolupráce s ASZ

3.1 Geografický kontext

3.1.1 Rotava

I přes první zmínky z 16. století vznikla obec Rotava v polovině 19. století spojením několika sídel jindřichovického a kraslického panství. Již v době prvních zmínek byla obec známá zpracováním železa a dolování rud. Od 17. století Rotava platila za významné evropské středisko železářství. Později získávala díky zpracování plechu Rotava čím dál větší věhlas, svou významnou úlohu měla i první světová válka, kdy Rotavské železářny disponovaly jedinou technologií svého druhu v Rakousku-Uhersku. (Rotava, Historie, 2021).

Od 16. století se zde až do rozmachu ve 20. letech 20. století rozvíjí průmysl, který po druhé světové válce převzaly Škodovy závody Plzeň. Toto převzetí přineslo další rozvoj. Tento rozvoj byl podpořen výstavbou sídlišť (včetně občanské vybavenosti) pro ubytování zaměstnanců. V roce 1965 byla obec povýšena na město. Po roce 1989 se ve městě mohlo začít rozvíjet

soukromé podnikání, současně však došlo k útlumu velkých podniků a úbytku pracovních příležitostí. Důraz začal být více kladen i na otázky životního prostředí (Rotava, Historie, 2021). Po revoluci bylo město zasaženo těžebními limity, které vyvolaly vyšší míru nezaměstnanosti.

Momentálně žije v Rotavě 2902 obyvatel (ČSÚ, 1. 1. 2021). Polohou je město nedaleko od správní obce Kraslice v okrese Sokolov. Město Sokolov je rovněž hlavním poskytovatelem služeb, které nejsou rotavským dostupné ani ve 4 km vzdálených Kraslicích. Samotná Rotava poskytuje okolním obcím zdravotnické služby, provozují školu a centralizuje další sociální služby a pracovní příležitosti.

3.1.2 Nová Ves

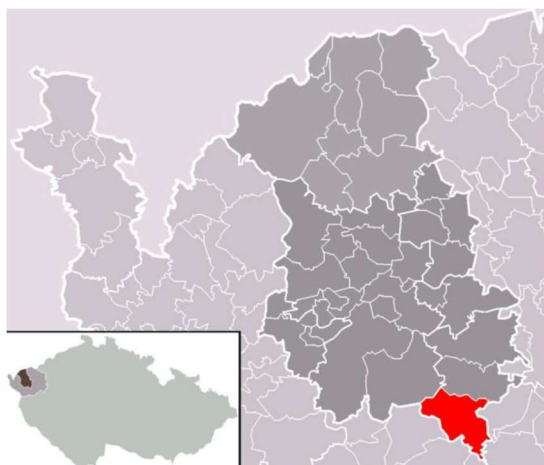
Obec Nová Ves je možné znát díky nedalekému pramenu Novoveské kyselky v CHKO Slavkovský les. Využívání pramene lze sledovat již do 19. staletí a přes peripetie využívání a nevyužívání pramene v různých obdobích až do současnosti se využívání ustálilo na jednu ze složek balené vody Magnesia.

První zmínky o obci pocházejí ze 14. století. Samosprávnou se obec stala v polovině 19. století, kdy byla střídavě součástí různých okresů, od 60. let 20. století se však její příslušnost ustálila v okrese Sokolov. Pod správou obce dále spadají území Starý Dvůr a ves Louka (Historie obce, Nová Věc, 2021).

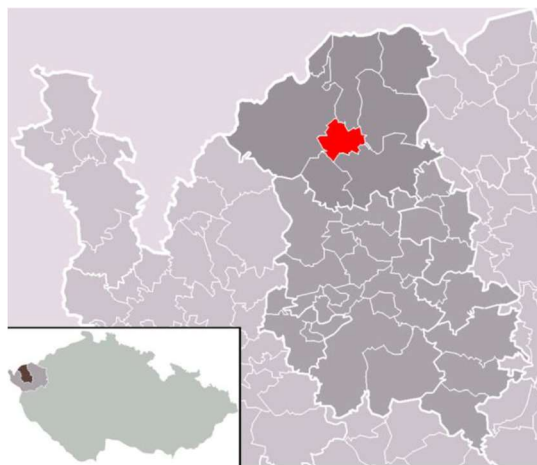
Po konci druhé světové války a odsunu německého obyvatelstva vznikl v oblasti Vojenský výcvikový prostor Prameny, kde obec ležela. Do roku 1953 tak bylo obyvatelstvu umožněno vstoupit do oblasti (obce) pouze na zvláštní povolení. Postupně docházelo k ničení a zániku památek oblasti. Po opuštění výcvikového prostoru byly v obci postaveny panelové domy. Obec náleží k okresu Sokolov od roku 1960. (Prokop & Smola, 2014, 552-559). Obec byla stejně jako jiné obce v oblasti poznamenána silnou industrializací oblasti a následnými těžebními limity.

V současnosti žije v obci 192 obyvatel (ČSÚ, 1. 1. 2021). Obec lze pomyslně rozdělit na západní a východní část, kdy v západní části jsou soustředěny rezidenční stavby a ve východní části prvky infrastruktury jako zemědělský areál či areály pro volný čas. V obci je i vodní plocha napojená na střední část, kde je kostel. Přestože má obec převážně venkovský charakter, zachována je i městská sídlištní výstavba v blízkosti centra (SPSZ 2018-2022, 1. revize).

Obrázek 1: Mapa polohy obcí (zleva) Nová Ves a Rotava

Nová Ves, vytvořeno wikimedia.org

Rotava, vytvořeno wikimedia.org

3.2 Socioekonomický kontext a rozsah sociálního vyloučení v obci

3.2.1 Demografický kontext

Okres Sokolov je okres se silnou orientací na těžký průmysl. Do 2. světové války byl na Sokolovsku udržován i význam lehkého a spotřebního průmyslu, který byl však závislý na vývozu. Po převratu roku 1948 došlo ke znárodnění podniků a oblasti začal být podporován převážně těžký průmysl a těžbu uhlí. Hlavním zájmem výroby bylo upřednostnění kvantity před kvalitou, což vedlo ke zvyšování nároků na zdroje (Kopačka in Valterová, 2010, 30).

Demografický vývoj oblasti je silně navázán na historický kontext osidlování pohraničí Čechy a zejména Němci. Pro příhraniční oblast byla silně typická industrializace a urbanizace. Po konci 2. světové války došlo k vysídlení 80 % původního německého obyvatelstva, což způsobilo populační propad, který nebyl dorovnán ani v současnosti. Po tomto odsunu probíhal proces doosidlování. V okresech pak docházelo nejen ke slučování obcí, ale rovněž k jejich zániku z důvodu rozšiřující se povrchové těžby uhlí (Valterová, 2010, 32-33).

Po revoluci v roce 1989 došlo k privatizaci státních podniků orientovaných na těžbu a těžký průmysl. Kromě poklesu výroby vlivem vstupu na otevřený trh došlo i k zavedení těžebních limitů a omezení dotací hutním a důlním podnikům. Reformace přinesla pokles podílu firem zaměstnávající velký počet lidí a tlak na rozvoj terciéru a kvartéru. Omezení těžkého průmyslu a těžby v oblasti se pak projevilo zvyšováním nezaměstnanosti (Kopačka in Valterová, 2010, 30).

Počet obyvatel za posledních deset klesl v okrese Sokolov o necelých pět procentních bodů. Rozdíl úbytku mezi jednotlivými roky se pohybuje v rozmezí 709 obyvatel až 130 obyvatel. Oproti tomu úbytek obyvatel ve městě Rotava dosahuje za stejné období necelých čtrnáct procentních bodů. K největšímu úbytku došlo na konci spolupráce, tedy mezi lety 2020 a 2021 a to o 104 obyvatel. Rok předtím se však počet obyvatel nepatrně zvýšil (o 7 obyvatel). V Nové Vsi úbytek dosáhl dokonce téměř dvacet jedna procentních bodů. V letech 2014 a 2020 byl zaznamenán nárůst obyvatel (v roce 2020 dokonce o 17 obyvatel, který kompenzoval úbytek ve dvou předchozích letech. Nejvýraznější byl úbytek v roce 2017 a to o 15 obyvatel.

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel okresu Sokolov za posledních 10 let

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
91909	91724	91301	90801	90258	89613	89127	88795	88342	88212	87503

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2: Vývoj počtu obyvatel města Rotava za posledních 10 let

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
3384	3357	3263	3216	3140	3065	3037	3008	2999	3006	2902

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel obce Nová Ves za posledních 10 let

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
242	231	220	228	223	209	194	185	177	194	192

Zdroj: ČSÚ

3.2.2 Charakter sociálně vyloučených lokalit

Rotava a sociální vyloučení

Dle výstupu Vstupní analýzy (2017) bylo kvalifikovaně odhadnuto, s ohledem na sebrané indikátory sociálního vyloučení, že počet osob nacházejících se v sociálním vyloučení byl 550 osob (červenec 2017).

Při vstupu ASZ do lokality byly dle vlastní typologie rozpoznány tři zastoupené typy lokalit: Lokalita s vyšším podílem bytových domů s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů – **Sídliště**; Bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů – **ulice Nejdecká**; Sociálně vyloučené rodinné domy (**ulice Kraslická, Rusland**). Na Sídlišti zůstává nejvyšší počet sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených obyvatel. Tito obyvatelé nejsou tolik zatíženi ztíženým přístupem ke službám a zdrojům pro obyvatele města. Privatizace a zadlužení vlastníků pak umožnily odkup některých bytů tzv. neférovými majiteli bytů (SPSZ 2018-2022, 1. revize). V současné době jsou byty ve městě vykupovány městem a jsou převáděny na obecní byty se standardním přidělováním. Obec se snaží tyto byty rekonstruovat a přidělovat je obyvatelům. Výrazným prvkem, který vyvolal silnou mediální vlnu, byla informace zprostředkovaná časopisem Respekt o snaze vysídlovat sociálně vyloučené obyvatele města díky možnosti neprodulžovat těmto občanům nájemní smlouvy. Z informací předaných médiu pak vyplývá, že o neprodulžování smluv sociálně vyloučeným rodinám probíhá na základě zjištění o nevhodném chování daných rodin, a to na základě udání či spolupráce s policií. Tato strategie vedla ke zvýšení mobility rodin, nejen pouze v rámci obce, ale i v rámci okresu a kraje.

Problematika se vztahuje i na druhou lokalitu (**Nejdecká**), které jsou rovněž v majetku města. Ve městě došlo k demolicí některých budov, na jejichž místech mělo dojít k nové výstavbě (třetí lokalita, **Rusland** – demolice nařízena již v roce 2017). K uskutečnění této výstavby však nedošlo vzhledem k nedosažení na potřebný dotační titul.

V současné době je situace ohledně sociálního vyloučení popisována aktéry, se kterými byly uskutečněny rozhovory, jako nesoustředěná ke konkrétním lokalitám, sociálně vyloučení jsou rozprostřena po celé oblasti Rotavy bez výraznější koncentrace. Hlavní politikou ohledně problematiky sociálně vyloučených lokalit je městem zavedená strategie vykupování bytů v osobním vlastnictví (a to případně i za cenu vysoko nad tržní cenou) a individuálního rozhodování zástupců města o přidělování těchto bytů. V důsledku tohoto rozhodování jsou někteří obyvatelé nuceni z finančních důvodů město opustit, čímž vypadnou ze zacílených sociálních služeb. V rámci dotace získané mimo spolupráci města a Agentury bylo opraveno 11 bytů.

Nová Ves a sociální vyloučení

Na území Nové Vsi se v době vstupu do lokality vyskytovaly dva bytové domy, na kterých bylo možné pozorovat znaky sociálního vyloučení. Jeden z domů byl vyloučen zcela, druhý vykazoval zvýšenou míru rizika ohrožení sociálním vyloučením. Zcela vyloučený bytový dům byl v roce 2017 odpojený od dodávek tepla a vody, což donutilo jeho obyvatele k opuštění domu. Obyvatele domu provázely problémy s hospodařením s energiemi, dluhy a nezaměstnaností. Druhý bytový dům se nepotýkal s neobyvatelností, hygienickými problémy a fluktuací nájemníků (SPSZ 2018-2022, 1. revize).

Současný stav sociálního vyloučení v obci nebylo možné zjistit z důvodu neuskutečněného terénního šetření, který neumožňovaly okolnosti spojené s pandemií covid-19. Situace je tak ilustrována statistickými údaji prezentovanými v následujících podkapitolách.

3.2.3 Dávky v hmotné nouzi

V průběhu spolupráce Agentury a obce Rotava došlo ke snížení počtu vyplacených dávek v hmotné nouzi. V roce 2017 bylo v průměrném měsíci vyplaceno 110,2 příspěvků na živobytí, což odpovídá 4,38 % obyvatelstva staršího 15 let. Ve srovnání s celou Českou republikou se jedná o téměř trojnásobek, kdy byly v ČR příspěvky vyplaceny 1,13 % obyvatel. Trend pak pokračoval postupným snižováním tohoto čísla až do roku 2020, kdy se rozdíl v podílu vyplacených dávek snížil o 27 %, tedy na 68,8 vyplacených příspěvků. Oproti celorepublikovému průměru se však jedná o pomalejší pokles, vzhledem k poklesu o 39 % vyplacených dávek v celé ČR. Co se doplatků na bydlení týče, zde byl zaznamenán pokles z 34,2 doplatků na 16,3, tedy na polovinu, což je rychlejší pokles než v celé ČR, kde počet vyplacených doplatků klesl rovněž o 39 %. Zajímavý je pak minimální pokles mezi roky 2019 a 2020, kdy se počet vyplacených doplatků snížil pouze o půl doplatku v průměrném měsíci. Pokud bychom se zaměřili na srovnání poklesu v roce 2019, jevil by se pokles ještě rychlejší. Tento pokles lze sledovat v rámci celé ČR. Snižování počtu vyplacených dávek souvisí se zlepšováním ekonomického stavu státu a s metodikou výpočtu, která počítá s životním minimem. Pozitivní trend vývoje ekonomiky pak stojí v kontradikci s absencí valorizace životního minima mezi lety 2012 a 2020. Naproti tomu se však zvyšovaly životní náklady. Výsledkem je, že řadě domácností nevznikal nárok na dávky. Vliv lze sledovat i v rozhodování ÚP při přidělování dávek a v zavádění bezdoplatkových zón. Doplatky rovněž mohou být nepříznány i osobám, které v oblasti žijí, ale nemají uzavřenou smlouvu na bydlení na delší dobu.

V případě Nové Vsi se vzhledem k nízkému počtu obyvatel jedná o proměny v rámci jednotek případů. Proměny vyplacených dávek, ať se již jedná o příspěvek na živobytí, či doplatek na bydlení v průběhu spolupráce kolísaly. V posledním roce spolupráce pak bylo v průměrném měsíci vyplaceno o 23 % méně příspěvků na živobytí a o 3 % procenta více doplatků na živobytí než na konci spolupráce.

Tabulka 4: Srovnání počtu příjemců dávek hmotné nouze v Rotavě, Nové Vsi a ČR v letech 2018, a 2019 (údaje za průměrný měsíc v roce)ento pokles

	Rotava		Nová Ves		ČR	
	PnŽ	DnB	PnŽ	DnB	PnŽ	DnB
2017	110,2	34,2	8,8	3,0	101299,7	53310,8
2018	80,6	22,9	4,6	1,8	79033,3	40889,6
2019	72,8	16,8	6,6	2,3	63119,3	33850,8
2020	68,8	16,3	6,4	3,1	61604,5	32751,0
Rozdíl	- 27 %	- 52 %	- 23 %	+ 3 %	- 39 %	- 39 %

Zdroj: MPSV, ČSÚ

3.2.4 Nezaměstnanost

Vývoj nezaměstnanosti v procentech v Rotavě a Nové Vsi demonstruje následující tabulka, která srovnává údaje i v nadřazených celcích okresu, kraje a celorepublikového průměru. Podíl nezaměstnanosti v Rotavě v prvním roce spolupráce mírně přesahoval průměr okresu Sokolov (o 0,17 p. b.). Naproti tomu podíl nezaměstnaných v Nové Vsi byl v roce 2017 nižší o 0,61 p. b. Podíl nezaměstnaných v celé ČR byl v roce 2017 ještě o více než jedno procento nižší než v okresu Sokolov. Zatímco v roce 2018 podíl nezaměstnaných téměř ve všech sledovaných oblastech klesl, v roce 2019 podíl v Nové Vsi výrazně stoupl o devět a půl procentních bodů. Rok 2020 pak Rotava uzavřela s mírným poklesem od začátku spolupráce o 0,33 p. b. v podílu nezaměstnaných, tedy s hodnotou 5,29 %. Jedná se o pokles nezaměstnaných na 94,13 % výchozí hodnoty. Podíl nezaměstnaných v Nové Vsi po dobu spolupráce značně kolísal a v roce 2020 končil na více než jeden a půl dvounásobku výchozí hodnoty. Je však nutné zmínit, že v případě Nové Vsi výrazně pohybují s podílem nezaměstnaných již jednotlivci.

Tabulka 5: Srovnání podílu uchazečů o zaměstnání v Rotavě, Nové Vsi a relevantních územních celcích v letech 2017 až 2020 (údaje v %) (rok 2020 srovnává nezaměstnané vůči celému obyvatelstvu starších 15 let (vč. starších 64 let))

	2017	2018	2019	2020	Rozdíl p.b. (2017 – 2020)	Rozdíl v % (2017 =100%)
Rotava	5,62	5,20	5,91	5,29	-0,33	94,13
Nová Ves	4,84	14,16	5,22	7,42	+2,58	154,58
Okres Sokolov	5,45	4,74	4,27	5,97	+0,52	109,54
Karlovarský kraj	3,83	3,22	3,03	5,45	-1,62	142,30
Česká republika	4,07	3,33	3,10	4,02	-0,05	98,77

Zdroj: ÚP ČR, ČSÚ; zpracování vlastní

Vzhledem k povaze sociálního vyloučení je vhodné se zaměřit v otázce nezaměstnanosti i na podíl dlouhodobě nezaměstnaných (podíl nezaměstnaných v době delší než 12 měsíců) na celkovém podílu nezaměstnaných. Dlouhodobá nezaměstnanost je jedním z indikátorů sociálního vyloučení, lépe tak odráží představu o míře vyloučení. Údaje v tabulce níže srovnávají podíl nezaměstnaných do 12 měsíců a nad 12 měsíců v letech 2017 až 2020. V Rotavě se téměř 40% podíl dlouhodobě nezaměstnaných z celkového podílu nezaměstnaných snížil na méně než třetinu. Stejně tak se se snížil tento podíl i v Nové Vsi, kde byl pokles ještě výraznější (z 50 % na 31 %). V případě Nové Vsi je však nutné zmínit i vysokou míru kolísání tohoto podílu, který byl v roce 2018 (12,50 %) nižší a v roce 2019 dosahoval významně vysokých hodnot (83 %). Je však nutné doplnit, že v roce 2017 bylo v Nové Vsi celkem 6 nezaměstnaných a z toho 3 dlouhodobě, v roce 2018 byli dlouhodobě nezaměstnaní 2 z celkového počtu 16 a v roce 2019 5 z 6.

Tabulka 6: Srovnání podílu dlouhodobě nezaměstnaných v Rotavě a Nové Vsi v letech 2017 až 2020 (údaje v %) (rok 2020 srovnává nezaměstnané vůči celému obyvatelstvu starších 15 let (vč. starších 64 let))

Rotava	2017	2018	2019	2020
Podíl nezaměstnaných do 12 měsíců	3,45	4,09	4,33	3,62
Podíl nezaměstnaných nad 12 měsíců	2,20	1,11	1,58	1,67
Podíl nezaměstnaných nad 12 měsíců k celkovému podílu nezaměstnaných	39,00	21,35	26,73	31,57

Nová Ves	2017	2018	2019	2020
Podíl nezaměstnaných do 12 měsíců	2,42	12,39	0,87	5,12
Podíl nezaměstnaných nad 12 měsíců	2,42	1,77	4,35	2,30
Podíl nezaměstnaných nad 12 měsíců k celkovému podílu nezaměstnaných	50,00	12,50	83,33	31,00

Zdroj: ÚP ČR, ČSÚ; zpracování vlastní

3.2.5 Zadluženost

Podíl zadlužených osob je vyjádřen tabulkou níže. V tabulce jsou z důvodu absence dat uvedeny údaje již za konec roku 2016, tedy za dobu těsně před započítáním spolupráce. Dále tabulka uvádí data, která jsou k dispozici za rok 2017 a první čtvrtletí roku 2020. Zatímco celorepublikový průměr nepřesahuje v žádném roce spolupráce hranici 10 %, obce Rotava a Nová Ves dosahují v jednotlivých letech několikanásobných hodnot. V obci Rotava se podíl zadlužených osob po dobu spolupráce s ASZ pohybuje okolo trojnásobku průměru republiky a je o zhruba 10-15 procentních bodů vyšší než průměr za okres Sokolov. Těsně před začátkem spolupráce vypadala situace v Nové Vsi výrazně optimističtější, kdy podíl zadlužených osob byl nižší o 3 procentní body než průměr v okrese a dokonce byl téměř stejný jako podíl na úrovni kraje. Nakonec však došlo v Nové Vsi k výraznému nárůstu zadluženosti, kdy bylo zjištěno zadlužení u poloviny obyvatel, což je více než dvou a půl násobek průměru podílu v okrese.

Tabulka 7: Srovnání podílu osob v exekuci v relevantních územních celcích v letech 2016-2020

V %	2016	2017	2020
obec Rotava	28,89	34,11	31,59
obec Nová Ves	15,34	15,91	52,45
okres Sokolov	18,06	20,67	18,77
Karlovarský kraj	15,89	17,59	16,27
Česká republika	9,31	9,65	8,61

Zdroj: Exekutorská komora ČR, ČSÚ; zpracování vlastní

Vysoká míra zadluženosti je o to palčivějším problémem, vzhledem k tomu, že v roce 2019 bylo uvaleno na 60 % zadlužených 3 a více exekucí v Rotavě a 64 % v Nové Vsi. Jako řešení problémové situace bylo v rámci SPSZ 2018-2020 navrhováno posilování finanční gramotnosti a dluhového poradenství. V tomto ohledu město Rotava spoléhá zejména na svoje kapacity a Úřad práce, zároveň byla navrhována spolupráce s KSK Centrem. V roce 2019 pak bylo evidováno 48 osob v bankrotu (1,91 %) v Rotavě a jedna osoba v Nové Vsi (0,70 %), což je minimální zlepšení oproti roku 2018 v Rotavě (2,08 %) a zlepšení o 2 procentní body v Nové Vsi (2,78 %; 4 osoby).

3.2.6 Kriminalita

Index kriminality, který reflektuje počet spáchaných trestných činů dle počtu obyvatel příslušících do daného policejního obvodu ve stanoveném čase, se v Karlovarském kraji dlouhodobě pohybuje pod celorepublikovým průměrem. Za posledních pět let byl index kriminality přiblížen celorepublikovému průměru pouze v roce 2019. Index kriminality oblasti Obvodního oddělení policie Rotava se pak drží ještě níže než index Karlovarského kraje. Index kriminality má v Rotavě dlouhodobě klesavou tendenci. Úhrn za rok 2019 zaznamenává oproti předchozímu roku skokový pokles. Mezi lety 2018 a 2020, po dobu implementace SPSZ, došlo k výraznému snížení hlášených fyzických útoků, kterých bylo v roce 2018 35,4 % z celkového počtu trestných činů a 7,1 % v roce 2020. Vzhledem k povaze fyzického trestného činu lze však předpokládat silný vliv epidemie covid-19 a opatření omezujících mezilidský kontakt spíše než důsledek intervence ze strany institucí.

Tabulka 8 uvádí srovnání vývoje indexu kriminality a počtu trestných činů v Obvodním odd. policíí Rotava a Horní Slavkov a v Karlovarském kraji (údaje jsou zaokrouhleny na celá čísla). V obou případech s pak jedná o hodnoty shrnující kriminální činnost v oblastech Obvodních oddělení, tedy v rámci celků větších než sledované obce. Do statistik jsou tak zahrnuty i trestní činy zjištěné mimo obec.

Tabulka 8: Srovnání vývoje indexu kriminality a počtu trestných činů v Obvodním odd. policie Rotava, Horní Slavkov** v ČR (údaje jsou zaokrouhleny na celá čísla)

Období	Rotava		Horní Slavkov		Karlovarský kraj	
	index kriminality	počet trestných činů	index kriminality	počet trestných činů	index kriminality	počet trestných činů
1/2018 - 12/2018	149	63	114	75	166	4677
1/2019 - 12/2019	106	45	135	89	188	5716
1/2020 - 11/2020*	102	43	115	76	138	4195

Zdroj: mapakriminality.cz

* data pro 12/2020 nejsou k dispozici, jak index kriminality, tak počet trestných činů v celém roce bude dosahovat mírně vyšších hodnot

** v případě Nové Vsi nemáme údaje za samostatnou obec. V tabulce jsou tak orientačně uváděny údaje za obvodní odd. Horní Slavkov, do jehož obvodu spadá mimo jiné i Nová Ves

3.3 Spolupráce obcí Rotava a Nová Ves s ASZ v lokalitě

Spolupráce Agentury pro sociální začleňování s obcemi Rotava a Nová Ves započala v lednu 2017, navazující lokálním partnerstvím v polovině téhož roku. Spolupráce mezi ASZ a Rotavou pak probíhala aktivněji než s Novou Vsí. U Nové Vsi se nepodařilo spolupráci efektivně zavést, setkání pracovních skupin se nepodařilo organizovat pravidelně. Příčinou byl nezáměr obce uvolnit pro spolupráci s ASZ potřebnou kapacitu, jelikož obec vstoupila do KSPVL zejména z důvodu doplnění počtu obyvatel pro splnění podmínek vstupu.

Na podzim roku 2017 začaly probíhat pracovní skupiny s tématy Bydlení, Zaměstnanost a Prevence sociálně patologických jevů. Současně s průběhem pracovních skupin probíhaly i individuální konzultace. Během času výzkumu a průběhu pracovních skupin došlo k sestavení priorit a sestavení SPSZ, který byl schválen v srpnu roku 2018 v rámci Lokálního partnerství a 31. 12 2018 zastupitelstvem Rotavy. V dubnu a květnu roku 2019 pak došlo ke schválení revize SPSZ pro obě zahrnuté obce, která zahrnovala rozšíření o další projekt. Na závěr pak docházelo k odmítání spolupráce v oblasti inkluze. Problémy s inkluzí lze ilustrovat veřejným vystoupením starosty města (rozhovor pro XTV), ve kterém přiznal, že by své děti do školy v Rotavě nepřihlásil kvůli segregovaným třídám, se kterými obec však nic nedělá. Sdělením a svými segregáčnickými názory tak nepřímo nabádá rodiny majority, aby rovněž své děti do školy v Rotavě nepřihlašovaly.

Spolupráce mezi městem a ASZ byla poznamenána hned dvojitou změnou vedení města Rotava. Po prvním roce došlo k odvolání starostky Ivy Kalátové, která byla nahrazena Miroslavem Šúsem, se kterým se spolupráce zdála na přechodnou dobu lepší, ovšem mimo oblast školství, kdy odmítal pochybení na ZŠ zjištěná výzkumem ASZ. Miroslav Šús byl po volbách v říjnu 2018 vystřídán Michalem Červenkou, který je starostou do současnosti. Hlavním problémem střídání starostů byla změna v době, kdy po úvodních neshodách docházelo k ladění spolupráce a vyjasňování si partnerských vztahů. Spolupráce s novým vedením pak již nebyla navázána na stejné úrovni, jakou se podařilo vypracovat s původním vedením. Zástupci ASZ, kteří působili v lokalitě od začátku i jejich nástupci se shodují, že komunikace byla obtížná a spíše než jako snaha hledat řešení, působila jako politické úskoky a snahy o získání peněz bez hlubšího dopadu na lidi ve městě.

Spolupráce s Novou Vsí pak probíhala velmi omezeně. K pravidelným schůzkám nedocházelo, pracovní skupiny probíhaly odděleně v Sokolově. Pracovních skupin probíhajících v Rotavě se pak nikdo z Nové Vsi neúčastnil. Spolupráce nakonec ustrnula. Hlavním problémem byla vytíženost vedení obce, vzhledem k faktu, že starosta nebyl ve svojí funkci uvolněn, nebyla stanovena jiná osoba, která by měla danou agendu na starosti a nebyla projevena snaha problém s absencí kapacity jinak řešit.

4 Zadání a cíle evaluace a metodologie

Pro zhodnocení výsledků spolupráce obcí s Agenturou pro sociální začleňování byla zvolena dopadová evaluace založená na zjišťování dopadů uskutečněných intervencí. Dopady vznikají přímým i nepřímým působením výstupů realizovaných opatření. Existence dopadů je zkoumána pomocí evaluačních ukazatelů. Evaluační ukazatele jsou měřitelné indikátory, jejichž pomocí je zjišťováno, jaká změna (dopad) byla způsobena prostřednictvím realizovaných opatření. Evaluační ukazatele mohou být kvantitativní i kvalitativní povahy a jsou vytvářeny na základě expertních znalostí ASZ o jednotlivých tematických oblastech. Pro formulování evaluačních ukazatelů byla využita logika teorie změny (ASZ, 2018). Východiskem teorie změny je strategický plán sociálního začleňování evaluované obce, který je analyzován logikou zachycenou níže ve schématu 1. Každé opatření nemusí, a obvykle nemá, svůj unikátní dopad. Často má více opatření jeden společný dopad.

Schéma 1: Postup při stanovování dopadů intervencí

V úvodní fázi evaluace lokality je vytvářen evaluační design, do něhož jsou zaneseny strategické a obecné cíle ze SPSZ, opatření, kterými jsou dosahovány, jejich výstupy a očekávané dopady spolu s evaluačními ukazateli. Realizované a nerealizované výstupy jsou zjišťovány za pomoci lokálního konzultanta či místních aktérů a dopady jsou definovány s ohledem na specifický kontext lokální situace. V případě některých intervencí – typicky u posilování kapacit sociálních služeb – zůstáváme při formulování dopadů spíše na úrovni výstupů, neboť zjišťování dopadů by vyžadovalo využití výrazně robustnějších výzkumných metod, než umožňuje evaluační proces v ASZ.

Při evaluaci v obcích Rotava a Nová Ves, která probíhala v 2020-2021, byly využity následující **výzkumné metody a techniky**:

- **e-mailový strukturovaný rozhovor**
  - **Vedoucí odboru kultury a sociálních věcí Rotavy**
- **polostrukturované rozhovory (online/telefonicky)** s místními institucionálními aktéry:
  - **Ředitel pobočky Člověk v Tísni Karlovy Vary**
  - **Ředitel organizace KSK Centrum**
  - **Vedoucí projektů Člověka v Tísni (vedoucí projektů a účastník pracovních skupin)**
  - **Bývalá starostka obce Rotava**
  - **Současný lokální konzultant**
  - **Bývalý lokální konzultant**
  - **Vedoucí asistentů prevence kriminality**
  - **Vedoucí Domovníků – Preventistů**
  - **Zástupce kontaktního pracoviště ÚP Sokolov**
  - **Zástupce kontaktního pracoviště ÚP Kraslice**
- **desk research**
- **analýza dat**

- z veřejně přístupných zdrojů (*mapa kriminality, data MPSV, ÚP ČR, ČSÚ*)
- poskytnutých místními aktéry (*Člověk v tísni, o.p.s.*)

4.1 Evaluační otázky a evaluační kritéria

Jak již bylo uvedeno výše, účelem evaluace je posoudit míru naplnění cílů specifikovaných v SPSZ 2018-2022 a také dopady implementovaných opatření na cílovou skupinu. Posouzení dopadů není možné bez detailní analýzy jednotlivých opatření, resp. projektů, vždy s ohledem na jejich adresnost, relevanci a konzistenci vůči potřebám cílové skupiny, s ohledem na koordinaci s ostatními aktéry, a také s ohledem na podporu synergií relevantních pro podporu osob ohrožených sociálním vyloučením. Evaluace zároveň přihlíží na prosazení změny v oblasti sociálních (integračních) politik v lokalitě, včetně zhodnocení činnosti lokálního partnerství a podpory obdržené od ASZ.

Klíčové otázky, které navigují evaluaci, jsou strukturovány takto:

Dopady, resp. konsekvence přijatých opatření

- Které partikulární aspekty opatření přispěly k prosazení změn (pozitivních i negativních) v životě osob ohrožených sociálním vyloučením?
- Komu dopady opatření pomohly, jakým způsobem a za jakých okolností?
- Objevily se nějaké nezamýšlené dopady (pozitivní a negativní) opatření, např. dopady na vztahy mezi příjemci a osobami, které nebenefitovaly z implementace opatření?
- Jaký byl vliv ostatních faktorů (nad rámec jednotlivých opatření), které ovlivnily dosažení cílů?

Adresnost a relevance

- Byla opatření vhodně nastavena pro to, aby adresovala potřeby osob nejvíce ohrožených sociálním vyloučením?

Konzistence

- Je rozsah opatření z pohledu kapacit služeb konzistentní s potřebami osob ohrožených sociálním vyloučením v dané lokalitě?

Koordinace

- Změnila se koordinace mezi aktéry implementujícími jednotlivá opatření v dané lokalitě?

Udržitelnost

- Jaké jsou hlavní faktory (interní i externí), které pozitivně či negativně ovlivní udržitelnost opatření?

Klíčové otázky, které navigují evaluaci v oblasti hodnocení **lokálního partnerství a podpory obdržené od ASZ**, jsou následující:

- Jaké bylo očekávání klíčových aktérů od Lokálního partnerství?
- Jak klíčoví aktéři hodnotí proces přípravy SPSZ?
- Jak klíčoví aktéři hodnotí podporu poskytovanou ASZ? Jak spolupracují?
- Jaké hlavní úsilí nyní vyvíjí obec v oblasti přístupu k sociální problematice a sociálnímu vyloučení?
- Podařilo se zachytit všechny relevantní aktéry a zahrnout je do spolupráce?

- Měla jejich spolupráce efekt ve smyslu nových projektů nebo zvýšení kapacity již existujících?
- Je spolupráce udržitelná do budoucna?

Analytická část (kap. 6 – Hlavní zjištění) je členěna dle jednotlivých evaluačních kritérií, kde v jednotlivých podkapitolách evaluace usiluje o zodpovězení otázek uvedených výše.

4.2 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifík práce ASZ.

Specifickými omezeními vyplývajícími z povahy ASZ jako organizace a její činnosti, která jsme zmiňovali již v předchozí kapitole, je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, kteří jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední, cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách. Zásadní roli v jejich uskutečnění má aktivita místních aktérů, kterou může ASZ podpořit, nemůže ji však zastoupit.

Problémem pro aplikaci dopadové evaluace je rovněž skutečnost, že strategické plány sociálního začleňování mnohdy nejsou vytvořeny ve vhodné logické struktuře, která by implikovala očekávané dopady. S tím souvisí také **absence průběžného monitoringu výstupů a sběru potřebných dat** a informací pro hodnocení změn stavu sociálního vyloučení či postupu průběhu sociální integrace.

Zároveň musíme vzít v úvahu také komplexní povahu sociálního problému, jímž je sociální vyloučení. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, které ASZ, ale ani obce a jejich obyvatelé nemohou nijak ovlivnit. K vnějším intervenujícím faktorům můžeme přiřadit i **systémové nastavení** jednotlivých politik státu, které determinuje možnosti řešení různých aspektů sociálního vyloučení. Další důležitou skutečností, kterou musíme mít na mysli při hodnocení spolupráce obcí s ASZ, je to, že integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a jejich výsledky se projevují až po delší době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, a to především dat vztažených k malým územním jednotkám a k identifikovaným sociálně vyloučeným lokalitám. Data, která jsou poskytována místními aktéry, pak mívají různou strukturu, obsah i validitu. Navíc je obvykle nelze ověřit z jiných zdrojů.

S ohledem na uvedená obecná i specifická metodologická omezení je při evaluaci kladen důraz na **kvalitativní zkoumání**, které umožní podat hlubší kontextuální hodnocení dopadů intervencí a vytvořit co nejdůvěrnější obraz stavu lokality.

4.3 Zaměření evaluace SPSZ

Přestože se po provedení několika pilotních evaluací ukázalo, že komplexní evaluace, tj. evaluace dopadů všech realizovaných cílů a opatření SPSZ, je kapacitně náročná a tato náročnost s velikostí města obvykle stoupá, v rámci provedení evaluace SPSZ Rotavy a Nové

Vsi bylo rozhodnuto, že evaluace proběhne bez tematického zúžení. Vzhledem k povaze malého rozsahu lokality a nízkého počtu navrhovaných opatření v SPSZ, jejichž úroveň plnění se na začátku prováděné evaluace jevila jako velmi nízká, je možné tuto zprávu zpracovat tímto způsobem. S přihlédnutím k nízkému plnění cílů navržených Strategickým plánem není nutné zaměřovat se na dopady evaluace a je možné se lépe zaměřit na celkový obrázek působení v lokalitě. Dominantními body evaluace jsou spolupráce s externími poskytovateli sociálních služeb a realizované projekty APK a DP Rotava a Sociální práce v Rotavě. Tyto projekty prostupují oblasti prevence rizikového chování a kriminality, bydlení a zadluženosti. Druhý zmíněný projekt se pak svými klíčovými aktivitami zásadní měrou podílí na plnění níže vypsanych opatření, a to zejména zaváděním poradenství a sociální práce v oblasti bydlení (získání/udržení standardního bydlení, financování bydlení, rozvíjení kompetencí bydlení apod.), předpokládanou podporou setkání a workshopů, dluhovým poradenstvím, poskytováním pomoci při řešení insolvence či posilování finanční gramotnosti. V rámci projektu je zakotvena i tvorba koncepce práce s dluhy a posilování finanční gramotnosti a její ověření praxí.

5 Evaluované priority a cíle SPSZ

Tabulka je věnovaná přehledu plnění cílů SPSZ 2018-2022, uvedených v částech popisujících návrhová opatření. Evaluovanými oblastmi jsou bydlení, zaměstnanost, prevence rizikového chování a kriminality a zadluženost. V tabulce je uvedeno, zda byla nebo nebyla uvedená priorita plněna a jaké jsou okolnosti jejího plnění či neplnění. Hlavními realizátory jsou město Rotava a obec Nová Ves. Přiblížení dalších realizátorů a projektů podaných pro plnění opatření pokračuje pod tabulkou.

Při tvorbě tabulky plnění opatření se projevil jako problematický fakt, že některá opatření mají být dle plánu plněna až do roku 2022. Vyhodnocení takových opatření je tak v současné době velmi problematické, je možné nahlížet pouze na aktuální stav, zároveň však není možné zcela tvrdit neplnění opatření, pokud dosud nedošlo k naplnění indikátorů. Komplikací jsou i samotné indikátory. Vzhledem k faktu, že cíle města nejsou konzistentní s obecnými požadavky ASZ. K plnění opatření tak v některých případech sice formálně docházelo, jistá aktivita probíhala, nikoliv však v souladu s předpoklady a požadavky ASZ.

Tabulka 9: Priority a cíle evaluované na základě tematického zúžení

Oblast 1: BYDLENÍ

Rotava

1. Priorita	Dostatečná nabídka vhodného bydlení pro různé typy životních situací CS.
1.1. Obecný cíl	Do roku 2022 si 30 osob v bytové nouzi udrží stávající bydlení či získá nové adekvátní bydlení a zvýší si kompetence v oblasti bydlení.
1.1.1.1 Opatření	<i>Od roku 2020 bude CS k dispozici sociální práce ve výši úvazku 1,0, která bude pracovat s klienty ohroženými bytovou nouzí</i>
Splnění/nesplnění	Odůvodnění
Formálně splněno	<p>Odůvodnění: Podle informací předaných při rozhovorech se zainteresovanými aktéry (zástupce ASZ, zástupce města Rotava) město uplatňuje velmi přísná kritéria při výběru osob, kterým budou přidělovány obecní byty. Přísným postupem se rozhoduje i o prodlužování smluv k již přiděleným bytům. Občané, kteří takto přijdou o bydlení, jsou z finančních důvodů nuceni hledat si bydlení jinde.</p> <p>V rámci odboru došlo k formálnímu zavedení pracovního úvazku. Pozice však byla pouze převedena z běžného stavu pozic MÚ, prakticky tak k navýšení pracovní kapacity nedošlo. Náplní této pracovní pozice je poskytovat poradenství při řešení problematických situací a sestavování splátkových kalendářů v případě dluhu vůči městu, a to případně i opakovaně, pokud se nedaří prvně nastavený splátkový kalendář plnit. Město v rámci součinnosti neposkytlo potřebná data, kterými by mohlo prezentovat výsledky své práce, proto považujeme cíl za splněný pouze částečně.</p>
1.2. Obecný cíl	Do roku 2022 bude metodicky ukotven systém sociálního bydlení v Rotavě.
1.2.1.1 Opatření	<i>Do 30. 11. 2019 bude revidován systém sociálního bydlení v metodice sociálního bydlení</i>
Nesplněno	Odůvodnění: V rámci rozhovoru se zástupcem města bylo sděleno, že

	město má zpracovanou metodiku prevence ztráty bydlení a vyhlašuje výběrová řízení na sociální byty, o jejichž přidělování je rozhodováno na schůzích rady. Tuto metodiku však město nakonec z vlastního rozhodnutí nevytvářelo ve spolupráci s ASZ. Z důvodu nemožnosti ověřit obsah metodiky považujeme cíl za nesplněný. (viz též opatření 1.2.1.2)
<i>1.2.1.2 Opatření</i>	<i>Do 30. 11. 2019 budou zveřejněna jasná pravidla pro přidělování sociálních bytů</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Město není ochotno tuto metodiku prezentovat jakýmkoliv způsobem veřejně, a to ani ASZ, ani jakýmkoliv jiným aktérům včetně cílové skupiny. Záměr přidělování sociálního bydlení je pak zveřejňován prostřednictvím webových stránek města a ve zpravodaji města Rotavy, pravidla však zveřejňována nejsou. Z důvodu nemožnosti ověřit jasná pravidla považujeme cíl za nesplněný.
<i>1.2.1.3 Opatření</i>	<i>Do 30. 6. 2022 bude městem Rotava metodika sociálního bydlení ověřena a v případě potřeby aktualizována ve vazbě na potřeby účastníků systému sociálního bydlení</i>
Nesplněno	Odůvodnění: I přes sdělení zástupce města, že město má zpracovanou metodiku prevence ztráty bydlení a vyhlašuje výběrová řízení na sociální byty, o jejichž přidělování je rozhodováno na schůzích rady, nelze hodnotit tento cíl za splněný. Tuto metodiku město nakonec z vlastního rozhodnutí nevytvářelo ve spolupráci s ASZ, celý proces se jeví jako netransparentní. Město není ochotno tuto metodiku prezentovat jakýmkoliv způsobem veřejně, a to ani ASZ, ani jakýmkoliv jiným aktérům včetně cílové skupiny. Záměr přidělování sociálního bydlení je před vyhlášením možnosti o bydlení žádat zveřejňován prostřednictvím webových stránek města a ve zpravodaji města Rotavy. K revizi metodiky podle žádných aktérů nedošlo, není ani znám postup, jakým metodika vznikala. Z tohoto pohledu není relevantní ani předpoklad, že plnění cíle je stanoveno do konce roku 2022.

Nová Ves

2. Priorita	<i>Dostatečná nabídka kvalitního bydlení v obci Nová Ves.</i>
1.2. Obecný cíl	<i>Do roku 2021 získá 5 rodin v bytové nouzi adekvátní bydlení v sociálních bytech obce.</i>
<i>2.1.1.1 Opatření</i>	<i>Do roku 2021 obec Nová Ves zajistí 5 bytů formou nákupu a rekonstrukce pro potřeby sociálního bydlení, vč. pořízení nezbytného základního vybavení (nákup 1 bytu, rekonstrukce 4 bytů)</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Obec nevyužila programů podpory zajištění a rekonstrukce bytů kvůli vysokým finančním nákladům.

Oblast 2: ZAMĚSTNANOST

Nová Ves

3. Priorita	<i>Snížení podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob s nízkým vzděláním žijících v SVL.</i>
3.1. Obecný cíl	<i>Do roku 2022 se zvýší šance na zaměstnání u 10 osob obtížně umístitelných na trhu práce</i>
<i>3.1.1 Opatření</i>	<i>10 osobám s chybějící, nízkou či nevyhovující kvalifikací bude poskytnut</i>

	<i>z Úřadu práce rekvalifikační kurz</i>
Nesplněno	Odůvodnění: ASZ dodalo potřebné relevantní informace. V roce 2018-2020 nebyly uchazečům o zaměstnání poskytnuty žádné rekvalifikační kurzy, poslední byl poskytnut v roce 2017. K naplňování opatření nedošlo z důvodu nedostatečných kapacit na straně obce, nezájem ze strany uchazečů o zaměstnání, nedostatečná dopravní dostupnost a nevyhovující vzdělání pro vstupní požadavky do rekvalifikačního kurzu.

Oblast 3: PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ A KRIMINALITY

Rotava

4. Priorita	<i>Udržování veřejného pořádku a posilování sociálního smíru</i>
4.1. Obecný cíl	<i>Do roku 2022 dojde k udržování veřejného pořádku a posilování sociálního smíru</i>
4.1.1 Specifický cíl	<i>Do roku 2022 dojde v Rotavě k rozvoji komunitního života jako nástroje pro aktivizaci obyvatel</i>
4.1.1.1 Opatření	<i>Do roku 2022 město Rotava vybuduje zázemí pro realizaci komunitních aktivit občanů</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Vzhledem k nemožnosti realizovat stavbu z IROP, nebylo městem postaveno zázemí pro realizaci komunitních aktivit občanů, k realizaci nedošlo ani jiným způsobem.
4.1.1.2 Opatření	<i>Do roku 2022 se za podpory aktivizačního pracovníka města 30 osob aktivně zapojí do vytváření podmínek bezkonfliktního soužití a získá potřebné dovednosti a znalosti ke společensky přijatelnému uspokojování potřeb</i>
Formálně splněno	Odůvodnění: V rámci projektu Sociální práce v Rotavě došlo ke zřízení 0,5 úvazku aktivizačního pracovníka, jehož prostřednictvím dochází k realizaci. Při rozhovoru se zástupcem města bylo potvrzeno, že k zapojení požadovaného počtu osob dochází. Přesnější výsledek však nebyl sdělen, stejně jako nebylo potvrzeno získávání dovedností.
4.1.2 Specifický cíl	<i>Do roku 2022 se podaří udržet či zvýšit pocit bezpečí a dodržování pravidel bezproblémového soužití ve vybraných domech</i>
4.1.2.1 Opatření	<i>Do roku 2022 bude zajištěn pořádek a nástroj k řešení případného napětí mezi obyvateli v domech vlastněných či částečně vlastněných městem</i>
Splněno	Odůvodnění: V rámci projektu Podpora prevence kriminality a sociálně patologických jevů v Rotavě (projekt APK a DP Rotava) vzniklo 6 pracovních pozic DP, kteří se denně podílejí na zajišťování pořádku a technických záležitostech v domech, kde jsou umístěni.
4.1.2.2 Opatření	<i>Do roku 2022 proběhne za účasti lokálních partnerů 6 setkání s obyvateli města Rotava, na kterém budou projednána aktuální témata s vazbou na bezpečnost ve městě</i>
Částečně splněno	Odůvodnění: Malý počet setkání proběhl (s návazností na bezpečnost proběhla tři setkání organizovaná městem, nikoliv CS, což předpokládal projekt), ovšem bez účasti lokálních partnerů. V současné době nelze predikovat, zda se podaří do 2022 uskutečnit kýžený počet setkání. ASZ a NNO Člověk v tísní se opakovaně pokoušely nabízet pomoc s organizací setkání, město ovšem odmítalo navázat další spolupráci a samo další setkání neorganizovalo.
4.1.2.3 Opatření	<i>Do roku 2022 zajistí město Rotava 6 mediálních výstupů obsahujících pozitivní prezentaci CS jako nástroje demytizace sociálně vyloučených</i>

	<i>a zmírňování napětí mezi minoritou a majoritou</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Zástupci města nenaplní požadavek na demytizaci sociálně vyloučených. Svými názory prezentovanými v médiích podporují a šíří nevráživost vůči CS. Nelze hovořit o záměru města snižovat napětí mezi obyvateli.
<i>4.1.2.4 Opatření</i>	<i>Do roku 2022 bude docíleno zlepšení monitoringu bezpečnostní situace a řešení sociálně patologických jevů prostřednictvím činnosti asistentů prevence kriminality.</i>
Formálně splněno	Odůvodnění: Je realizováno prostřednictvím projektu APK a DP Rotava, kdy jsou zřízeny 4 pracovní pozice APK. Při rozhovorech s pracovníkem s APK a zástupcem města bylo sděleno, že se pomocí APK daří rozměňovat krizové situace. NNO naproti tomu uvádí, že APK a DP fungují spíše jako „hlídači“, kteří spíše direktivně upozorňují na nevhodné chování, což z dlouhodobého hlediska neřeší konfliktní prostředí a způsob přístupu APK k CS je v rozporu s principy sociálního začleňování. K plnění opatření tak věcně dochází, nedochází však ke shodě o kvalitě služby a nelze plnění považovat za efektivní. Od zavedení projektu APK a DP Rotava se daří monitorovat bezpečnostní situaci a řešení sociálně patologických jevů probíhá na situační bázi. Na základě rozhovorů s aktéry pracujícími s APK a DP bylo zjištěno, že dochází k vysokému počtu zákroků pracovníky APK a DP na denní bázi. Přesná čísla a charakter zákroků nebyla zjištěna z důvodu neochoty klíčových aktérů zpracovávat databázi čítající tisíce zákroků.
<i>4.1.2.5 Opatření</i>	<i>Do roku 2022 bude zanalyzována bezpečnostní situace na území města Rotavy a na základě zjištěných informací budou navržena řešení.</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Analýza do současné doby neproběhla a nebylo možné ji podpořit z OPZ. Není ani předpoklad, že by analýza proběhla v budoucnosti, prozatím není jasně zahrnuta do budoucích plánů vedení města.

5. Priorita	Zajistit nepatologické, podnětné prostředí pro děti a mladé dospělé
5.1. Obecný cíl	Do roku 2022 se 30 mladých osob zapojí do nerizikového trávení volného času v rámci NZDM v terénní či ambulantní formě a zvýší své znalosti v oblasti protidrogové prevence.
<i>5.1.1.1 Opatření</i>	<i>Do roku 2022 zajistí město Rotava vhodné zázemí pro ambulantní formu NZDM s okamžitou kapacitou 15 osob</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Vzhledem k nemožnosti realizovat stavbu z IROP, nebylo městem postaveno zázemí pro realizaci komunitních aktivit občanů, k realizaci nedošlo ani jiným způsobem.
<i>5.1.1.2 Opatření</i>	<i>Do roku 2019 bude 30 osob z řad dětí a mládeže trávit svůj volný čas v rámci terénního NZDM, jehož volnočasová složka bude k dispozici alespoň 2x měsíčně v období od dubna do prosince 2019.</i>
Splněno	Odůvodnění: Dochází k realizaci prostřednictvím sociálních služeb NNO Člověk v tísni.
<i>5.1.1.3 Opatření</i>	<i>Do roku 2020 bude 30 osob z řad dětí a mládeže trávit svůj volný čas v rámci terénního NZDM, jehož volnočasová složka bude k dispozici v každý všední den.</i>
Částečně splněno	Odůvodnění: Terénní NZDM je v Rotavě provozováno 2x týdně. Mimo tyto dva dny je možné dojíždět za sociální službou do sousedních Kraslic, kde se NNO nepotýká s problémy s provozem a s rozpory s obcí.

5.1.1.4 Opatření	<i>Do roku 2022 bude služba poskytována ambulantně v prostorách s kapacitou 15 osob.</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Nepodařilo se získat prostory pro provoz ambulantního NZDM. Při rozhovoru se zástupcem NNO bylo sděleno, že město nemělo o vybudování NZDM zájem. Spolupráce mezi městem a zmíněnou NNO nakonec ustala úplně a NNO se rozhodla poskytovat službu ve městě pouze terénně bez účasti města. Důvodem uvedeným zástupcem NNO bylo to, že město nebylo ochotné práci podpořit a s NNO celkově komunikovat na dostatečné úrovni.
5.1.1.5 Opatření	<i>Do roku 2021 30 dětí a mladých osob získá informace o škodlivosti látkových závislostí a o zdravotních a sociálních rizicích spojených s užíváním drog</i>
Částečně splněno	Odůvodnění: Organizace KOTEC poskytovala v rozmezí let 2018-2021 služby Terénních programů v rámci drogové problematiky. V roce 2018 registrovalo 21 klientů, v letech 2019 a 2020 17 klientů v každém roce v období do června 2021 zatím 5 klientů. S klienty pracovali na jejich potřebách, součástí spolupráce byla i prevence drogové problematiky. V období spolupráce uspořádala organizace 2 workshopy, které však i přes propagaci měly nulovou účast. Z důvodu nedostatečného personálního pokrytí se organizace v dubnu 2019 rozhodla další workshopy nepořádat.

Nová Ves

6. Priorita	Zajištění podnětného prostředí v Nové Vsi
6.1. Obecný cíl	Do roku 2021 se 20 osob aktivně zapojí do komunitního života v Nové Vsi prostřednictvím komunitních a preventivních aktivit za podpory OÚ Nová Ves
6.1.1.1 Opatření	<i>Do roku 2021 OÚ Nová Ves zajistí zpřístupnění zázemí pro trávení volného času a komunitní aktivity a aktivně podníká alespoň 5 svépomocných činností místních obyvatel ročně</i>
Částečně splněno	Odůvodnění: V obci existuje soukromé, obyvatelům přístupné, komunitní centrum, které však není z důvodu nedostatečných kapacit obcí aktivně podporováno.

Oblast 4: ZADLUŽENOST

Rotava

7. Priorita	Snížení počtu zadlužených osob a jejich jistin
7.1. Obecný cíl	Do roku 2022 bude 100 osob přistupovat aktivně k řešení svých dluhů a získá kompetence v oblasti hospodaření s financemi
7.1.1.1 Opatření	<i>Do roku 2022 bude řešit své dluhy pomocí dluhového poradenství 100 osob v rámci poraden města Rotava a KSK centra</i>
Formálně plněno	Odůvodnění: KSK Centrum svou dluhovou poradnu v počátcích spolupráce v Rotavě vedlo, později však z důvodu špatné spolupráce s vedením města KSK Centrum Rotavu opustilo. Nadále bylo pak dluhové poradenství částečně řešeno městem prostřednictvím projektu Sociální práce v Rotavě. Z důvodu nemožnosti zjistit přesné počty klientů je cíl označen jako pouze částečně plněný.

7.1.1.2 Opatření	<i>Do roku 2022 bude 20 osob řešit své dluhy prostřednictvím insolvenčního návrhu v rámci poraden města Rotava a KSK centra</i>
Formálně plněno	Odůvodnění: KSK Centrum svou dluhovou poradnu v počátcích spolupráce v Rotavě vedlo, později však z důvodu špatné spolupráce s vedením města KSK Centrum Rotavu opustilo. Po změnách vedení města nedošlo mezi městem a KSK Centrem ke shodě na náplni práce KSK Centra. Nové vedení požadovalo takovou náplň práce, kterou KSK Centrum nemohlo ze své podstaty naplňovat a nebylo ani ochotné financovat další působení dluhové poradny KSK Centra v obci. Situaci se nepodařilo vyřešit. Nadále bylo pak dluhové poradenství částečně řešeno prostřednictvím projektu Sociální práce v Rotavě. Přesná čísla řešených insolvencí se bohužel nepodařilo získat.
7.1.1.3 Opatření	<i>Do roku 2022 bude 60 osob řešit své dluhy vůči městu sjednáním splátkového kalendáře</i>
Formálně plněno	Odůvodnění: Opatření podle SPSZ nebylo plánováno jakou součástí projektu. Nyní je realizováno v rámci projektu Sociální práce v Rotavě, který dle výpovědi relevantních aktérů i pracovníků ASZ vznikl za silné poradenské i kapacitní podpory ASZ. Jelikož však ASZ není současně realizátorem projektu, odmítají zástupci města sdělit podrobná data k realizaci. Není tak možné stanovit míru naplnění opatření.
7.1.1.4 Opatření	<i>Do roku 2022 dojde ke zvýšení finanční gramotnosti u 30 osob prostřednictvím kurzů či seminářů finanční gramotnosti</i>
Formálně plněno	Odůvodnění: Od roku 2018 proběhlo ve spolupráci ÚP 8 poradenských programů zaměřených na téma finanční gramotnosti s celkovou účastí 48 účastníků. V rámci aktivity Frýdlantské dny na MÚ Rotava proběhla v roce 2019 3 setkání, kde jedno z probíraných témat bylo Základy finanční gramotnosti. Akce měla 8 účastníků. Zvýšení finanční gramotnosti však nebylo u účastníků ověřováno. Dle rozhovoru s aktérem pak nelze v současné době zvýšení finanční gramotnosti potvrdit.
7.1.1.5 Opatření	<i>Do roku 2021 vznikne na základě zkušeností dluhové poradny města koncepce práce s dluhy a posilování finanční gramotnosti a do roku 2022 bude tato koncepce ověřena v praxi</i>
Nesplněno	Odůvodnění: Z důvodu nemožnosti ověřit jasná pravidla považujeme cíl za nesplněný.

Plnění jednotlivých oblastí bylo navázáno na konkrétní aktéry a k plnění docházelo soustavnou činností těchto aktérů, či v rámci plnění podaných projektů. Aktéry, kteří jsou uvedeni v SPSZ u jednotlivých opatření jako garanti, jsou město Rotava, obec Nová Ves, Úřad práce, Člověk v tísni, o.p.s., KOTEC, o.p.s. a KSK Centrum.

Úřad práce

Úřad práce byl zodpovědný za plnění dvou opatření. U opatření 3.1.1 (*10 osobám s chybějící, nízkou či nevyhovující kvalifikací bude poskytnut z Úřadu práce rekvalifikační kurz*) však nedošlo k plnění. Dále byl Úřad práce zodpovědný za plnění opatření 7.1.1.4 (*Do roku 2022 dojde ke zvýšení finanční gramotnosti u 30 osob prostřednictvím kurzů či seminářů finanční gramotnosti*). Úřad práce nemá v městě Rotava vlastní pobočku, kontaktní pracoviště má však ve vedlejší obci Kraslice. Semináře, dle nastavení SPSZ, probíhaly.

Člověk v tísni, o. p. s.

„Karlovarská pobočka Člověk v tísni, o. p. s. nabízí své služby prostřednictvím své kanceláře v Kraslicích. Do kanceláře mohou přijít lidé, kteří mají problémy s dluhy nebo v rodině“ (Člověk

v tísní, o.p.s., 2021). Tato NNO byla po dobu plnění SPSZ zodpovědná za opatření 5.1.1.2-4. (opatření k obecnému cíli 5.1. – *Do roku 2022 se 30 mladých osob zapojí do nerizikového trávení volného času v rámci NZDM v terénní či ambulantní formě a zvýší své znalosti v oblasti protidrogové prevence*). Z důvodů nemožnosti realizovat rekonstrukci vhodného prostoru a zřízení ambulantního NZDM v rámci operačního programu IROP a neochoty města komunikovat s NNO však docházelo k provozu pouze terénního NZDM. Kraslická kancelář Člověka v tísní rovněž poskytuje služby obyvatelům Rotavy, kteří jsou ochotni dojíždět za těmito službami do Kraslic.

KSK Centrum

Opatření 7.1.1.1 a 2 byla (*Do roku 2022 bude řešit své dluhy pomocí dluhového poradenství 100 osob v rámci poraden města Rotava a KSK centra; Do roku 2022 bude 20 osob řešit své dluhy prostřednictvím insolvenčního návrhu v rámci poraden města Rotava a KSK centra*) v dílci KSK Centra, které poskytuje především služby odborného sociálního poradenství. Již před začátkem spolupráce v rámci SPSZ provozovalo KSK Centrum dluhovou poradnu v prostorách radnice, kam mohli klienti v Rotavě docházet. Po vstupu SPSZ do účinnosti a nastavení cílů chtělo město vést dluhovou poradnu samo. Z důvodu neposkytnutí finančních prostředků ale i neshodě na celkové koncepci práce mezi městem Rotavy a KSK Centrum se nakonec od spolupráce upustilo a přestalo ve městě dluhovou poradnu provozovat. KSK centrum dále působí ve městě terénní formou a provozuje sociálně aktivizační službu.

KOTEC o. p. s.

„Posláním organizace KOTEC o. p. s. je být profesionálním a aktivním poskytovatelem v oblasti společenské pomoci a podporovat klienty ve změně jejich nepříznivé životní situace.“ (Kotec o. p. s., 2021). Jeho úkolem byla starost o plnění opatření 5.1.1.5 (*Do roku 2021 30 dětí a mladých osob získá informace o škodlivosti látkových závislostí a o zdravotních a sociálních rizicích spojených s užíváním drog.*). K naplnění indikátorů opatření bohužel nedošlo, svůj vliv na to měla i nulová účast na hromadných workshopech. I tak se organizace stále podílí na sociální práci, i když ne ve spolupráci s městem. Snahu o organizování workshopů organizace ukončila z důvodu nedostatečné kapacity.

Obec Rotava

V rámci plnění v tabulce uvedených opatření byly podány a realizovány projekty Podpora prevence kriminality a sociálně patologických jevů a Sociální práce a poradenství v Rotavě. Projekt APK a DP Rotava přímo reaguje na opatření 4.1.2.1 a 4.1.2.4. (*Do roku 2022 bude zajištěn pořádek a nástroj k řešení případného napětí mezi obyvateli v domech vlastněných či částečně vlastněných městem; Do roku 2022 bude docíleno zlepšení monitoringu bezpečnostní situace a řešení sociálně patologických jevů prostřednictvím činnosti asistentů prevence kriminality*). Opatření 4.1.2.1 je plněno obsazením 6 vzniklých pracovních pozic Domovníků – Preventistů, kteří jsou umístěni ve vchodech bytových domů na sídlišti, kde byla zaznamenána větší koncentrace sociálně vyloučených obyvatel. Plnění opatření 4.1.2.4 je plněno 4 pracovními pozicemi asistentů prevence kriminality. Detailnějšími popisy těchto pracovních pozic se blíže zpráva zabývá v podkapitole 6.1.

Druhým úspěšně realizovaným projektem je projekt Sociální práce v Rotavě. Vznik projektu předpokládal samotný SPSZ a svými cíli se věnuje opatřením z oblastí bydlení a zadluženosti, ale i prevence rizikového chování a kriminality. Projekt svými klíčovými aktivitami reaguje na opatření 1.1.1.1, (*Od roku 2020 bude CS k dispozici sociální práce ve výši úvazku 1,0, která bude pracovat s klienty ohroženými bytovou nouzí*) 1.2.1.1-3 (opatření k obecnému cíli 1.2. -

Do roku 2022 bude metodicky ukotven systém sociálního bydlení v Rotavě), specifický cíl 4.1.1. (Do roku 2022 dojde k udržování veřejného pořádku a posilování sociálního smíru) a opatření obecného cíle 7.1. (Do roku 2022 bude 100 osob přistupovat aktivně k řešení svých dluhů a získá kompetence v oblasti hospodaření s financemi). K plnění opatření 1.1.1.1, jak bylo zmíněno, dochází pouze na formální úrovni a v případě opatření 1.2.1.1-3 není možné kvůli neochotě města sdílet informace zjistit, v jaké míře probíhala příprava Koncepce práce s dluhy a posilování finanční gramotnosti a její ověření v praxi. Dalšími aktivitami projektu jsou: oslovení osob, motivace a zapojení do projektu, sociální práce v oblasti bydlení, aktivizace osob, veřejná setkání a workshopy, dluhové poradenství, insolvence a evaluace (zatím neproběhla).

Úspěšně realizovaný projekt Vybudování sociálních bytů ve městě Rotava napomáhá plnit opatření obecných cílů 1.1 a 1.2. *(Do roku 2022 si 30 osob v bytové nouzi udrží stávající bydlení či získá nové adekvátní bydlení a zvýší si kompetence v oblasti bydlení; Do roku 2022 bude metodicky ukotven systém sociálního bydlení v Rotavě)* Projekt však neprobíhal ve spolupráci s ASZ, ale na základě vlastní iniciativy obce v době vedení obce starostkou Ivou Kalátovou, která přizvala ASZ do lokality. V rámci tohoto projektu bylo zrekonstruováno 11 bytů, které fungují jako sociální byty. Zařazení bytů jako sociálních a jejich obsazení je pak podmínkou pro jejich financování v rámci dotace finančně podporované Evropskou unií.

6 Hlavní zjištění

6.1 Dopady evaluovaných opatření podle SPSZ a jejich zhodnocení

V rámci návrhových opatření SPSZ 2018-2022 jsou jen velmi omezeně popsány očekávané dopady nastavených opatření. Pomocí seznamu priorit a analýzy úspěšně provedených opatření jsou pak rozebírány náhledy na situace zprostředkovaných percepce vyplývající z realizovaných rozhovorů v následujících oblastech:

1. Stabilizace situace bydlení
2. Zvyšování pocitu bezpečí
3. Zlepšení situace sociálního smíru
4. Zlepšení problematiky nevhodného nakládání s volným časem dětí a mládeže
5. Stabilizace životní situace obyvatel SVL

6.1.1 Stabilizace situace bydlení

Vzhledem k plnění jen části obecných cílů a opatření a předčasnému ukončení spolupráce je možné sledovat dopady v oblasti bydlení, stejně jako v jiných oblastech, pouze částečně. Oblast stabilizace situace bydlení se tak věnuje tomu, jak je současný stav vnímán v rámci akcí, jejichž úkolem bylo situaci zlepšovat. V rámci projektu Sociální práce v Rotavě byla podpořena Klíčová aktivita KA 02 – Sociální práce v oblasti bydlení, jejímž záměrem bylo pomocí sociálního pracovníka a účastníka stanoveného projektem pracovat na podporování cílové skupiny v získání či udržování standardního bydlení. Situace se v rámci města vyvíjela od zavedeného sociálního bydlení přes revizi předpisů k sociálnímu bydlení k ustálení na situaci, kdy je ve městě 11 nově zrekonstruovaných bytů v rámci dotace. Část bytového fondu – sociální byty a krizový byt – která byla zavedena od roku 2015, však byla po neúspěšné revizi předpisů v roce 2017 převedena na standardní obecní byty s klasickým přidělováním v rámci občanského zákoníku a zákona o obcích.

Sociální byty jsou neustále využívány a obsazovány cílovou skupinou. Obsazenost sociálních bytů je však podle projektu podmínkou pro udržitelnost udělené dotace. Nevyužití těchto bytů CS by vedlo k nucenému vrácení dotace. Zástupci města bylo sděleno, že byty nebyly na standardní bydlení právě kvůli této podmínce. Jak již bylo zmíněno, je pravidelně vyhlášováno a zveřejňováno výběrové řízení, které se řídí Metodikou prevence ztráty sociálního bydlení a přihlíží k individuální situaci žadatelů. Finálně je podle informací předaných zástupci města o přidělení bytů rozhodováno na jednání rady města, s přihlédnutím jak k Metodice prevence ztráty sociálního bydlení, tak s přihlédnutím k individuálním situacím žadatelů.

Problematická je pak oblast řešení standardního bydlení obecních bytů. K úplnému naplnění opatření navrhovaných v rámci SPSZ 2018-2022 v obecných cílů 1.1 a 1.2 (počty osob, které si udržely standardní bydlení; revize metodiky podle aktuálního sledovaného stavu) mělo dojít až ke konci plánované spolupráce. V současné době město nepředalo jasné informace ohledně počtu konkrétních rodin, které si bydlení udrželo. Momentálně tak je známá pouze informace, že jsou byty využívány, není však jasné, do jaké míry dochází mezi byty k fluktuaci různých rodin.

6.1.2 Zvyšování pocitu bezpečí

Druhou sledovanou oblastí je zvyšování pocitu bezpečí. V rámci sledování plnění specifických cílů 4.1.1 a 4.1.2 je možné se zaměřit na sledování fungování pracovních pozic zřízených na základě projektu prevence kriminality a sociálně patologických jevů. Projekt byl podán

a implementován do SPSZ 2018-2022 v rámci první revize schválené 21. 5. 2019 na žádost obce bez bližší analýzy potřebnosti. Obec je rovněž realizátorem projektu. V rámci projektu byla zřízena 4 místa asistentů prevence kriminality a 6 míst domovníků – preventistů, která jsou doposud plně obsazena v kontextu projektu na dobu určitou do doby konce trvání projektu.

Hlavními záměry zavedení těchto pracovních pozic měla být podpora obrazu institucí jako je policie a další úřady, jako institucí pomáhajících, na které je možné se obrátit v případě potřeby zlepšení vztahů mezi minoritou a majoritou, odstraňování dezinformací o SVL a lidech v nich žijících a zaměstnávání CS a tím podpora kritického postoje osob mimo sociální vyloučení (Město Rotava, 2019).

Přestože má index kriminality v souhrnu za celý rok v oblasti Rotavy klesající tendenci, je obtížné přesně určit, jaký přínos mají zmíněné pracovní pozice na vývoj kriminality. Index totiž není rozpracován ve vazbě na konkrétní obce, kterých se tato evaluace týká. Z informací předaných klíčovými aktéry v rámci rozhovorů je však možné potvrdit, že vliv asistentů prevence kriminality a domovníků na počet přečinů je viditelný. Jak bylo zmíněno v kapitole 5, vnímání tohoto přínosu je opřeno o realizované rozhovory s aktéry, kteří jsou realizací projektu pověřeni. Situace ohledně zvyšování pocitu bezpečí je však podle aktérů postavených mimo projekt řešena represivním způsobem, dozorováním situacím odehrávajícím se ve sledovaných lokalitách a z dlouhodobého hlediska způsobem nevyhovujícím.

Asistent prevence kriminality je vyškolenou osobou, která se podílí se na prevenci kriminality v součinnosti s ostatními subjekty prevence, provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích a plní dlouhodobé a operativní úkoly v oblasti situační i vztahové prevence ve stanovené lokalitě a vymezeném čase (Město Rotava, 2019). Hlavní výhodou asistentů prevence kriminality vnímanou aktéry města a projektu, je osobní zkušenost v oblasti umístění a znalost místních poměrů. Obsah úkolů je zadáván na denní bázi a současně jsou přivoláváni v případě potřeby aktéry konfliktů a potřebných situací.

Práce domovníků – preventistů je možné v současné době vnímat jako důvěrníka přidělené oblasti. Domovníci jsou umístěni v bytových domech na sídlišti, ve vchodech s vyšší koncentrací městských bytů, které vykazují známky sociálního vyloučení. Jejich náplní práce je dle projektu APK a DP Rotava organizačně a technicky zajistit pravidelné běžné i generální úklidy v SVL, zajištění drobných oprav a řešit složitější zásahy se správou bytového fondu nebo technickými službami města. Dle výpovědi zástupce města Rotava a pracovníka pracujícím s domovníky se jedná o efektivní práci s cílovou skupinou, pomocí které je možné preventivně a včas řešit nejen konfliktní situace, ale i problémy, se kterými si cílová skupina neumí poradit, jako je například zmíněná technická správa zařízení. Přestože je pracovní doba domovníků – preventistů pevně stanovena, díky jejich umístění v domech obývaných cílovou skupinou jsou k dispozici i mimo tuto pracovní dobu. Současně jsou domovníci – preventisté využíváni cílovou skupinou nejen jako prostředek k rozmělnění problémů, ale i jako osoby, se kterými je možné konzultovat problémy nad rámec povinností domovníka a domovník tak může navrhnout řešení včetně přivolání kompetentních pracovníků, kterými jsou mimo jiné i policie či asistent prevence kriminality.

6.1.3 Zlepšení problematiky nevhodného nakládání s volným časem dětí a mládeže

V rámci plnění priority 5.1 byla navržena spolupráce mezi městem Rotava a Člověkem v tísni. V rámci této spolupráce mělo vzniknout v Rotavě zázemí pro poskytování ambulantní formy NZDM a naplnění opatření 5.1.1.1 a navázaného opatření 4.1.1.1. Realizace rekonstrukce vhodného objektu však neproběhla a podpora nezávadného trávení volného času dětí a mladistvých tak probíhá pouze terénní formou v rámci terénních programů SAS a NZDM.

Vzhledem k absenci vlastních prostor v Rotavě dochází ke spolupráci s rotavskými dětmi a mládeží v blízkých Kraslicích, kam děti pravidelně mohou dojíždět a dojíždějí i kvůli škole. V Kraslicích se pak mohou účastnit akcí Člověka v tísni a vracet se do Rotavy v odpoledních hodinách. V rámci naplňování opatření 5.1.1.2 a 5.1.1.3 pak Člověk v tísni provádí pravidelně v Rotavě workshopy a setkání. V kontextu těchto setkání došlo ke spolupráci mezi městem Rotava a Člověkem v tísni dvakrát. A sice v lednu 2020 při účasti cca 10 klientů NZDM, kteří dobrovolně dorazili na vlastní náklady z Kraslic podpořit akci – představení činností NZDM a kariérního poradenství Člověka v tísni, o.p.s. se však nikdo z veřejnosti města Rotavy nedostavil, účastnili se pouze pracovníci úřadu Rotavy. Druhá akce proběhla v červenci 2020 – jednalo se o fotbalové utkání mezi klienty Rotavy a Kraslic, kterého se účastnilo cca 50 klientů z obou měst.

V důsledku oboustranné nespokojenosti se spoluprací mezi Rotavou a Člověkem v tísni, kdy zástupcům města nevyhovovala přítomnost a nutnost podílet se na spolupráci s externím poskytovatelem sociálních služeb a Člověku v tísni nevyhovovala vyhýbavost a nesdílení informací od města, ke konání dalších akcí nedošlo a Člověk v tísni tak pořádá další akce z vlastní iniciativy bez spolupráce s městem. ASZ stejně jako Člověk v tísni opakovaně nabízel městu pomoc při organizaci dalších událostí, město bohužel jakoukoliv další spolupráci odmítalo. V rámci organizace proběhlých akcí hovoří zástupci Člověka v tísni o zájmu ze strany dětí a mládeže a ochotě se jich účastnit. Díky těmto akcím se daří mezi dětmi vytvářet kolektivní duch a probouzet v nich zájem o omezování bezcílného trávení volného času.

6.1.4 Stabilizace životní situace obyvatel SVL

Problematika stabilizace životní situace osob žijících v SVL je silně provázána s otázkou dluhů. Na tuto otázku reaguje projekt Sociální práce a v Rotavě¹, realizovaným městem Rotavou. V rámci tohoto projektu dochází k plnění opatření 7.1.1.1-7.1.1.5, a to prostřednictvím 4 z 8 navržených klíčových aktivit, které se přímo zabývají problematikou dluhů. Klíčovými aktivitami jsou (KA 04-07) Dluhové poradenství, Insolvence, Semináře finanční gramotnosti a Koncepce práce s dluhy a posilování finanční gramotnosti a její ověření v praxi. Všechny klíčové aktivity pak mají dle harmonogramu stejnou dobu trvání, a sice do poloviny roku 2022. Ukončení plánovaných aktivit tak koresponduje s opatřeními navrženými v rámci SPSZ, které mají být naplněny ke konci roku 2022.

Jednotlivé klíčové aktivity mají mezi sebou logickou návaznost, kdy aktivita Dluhové poradenství při úspěšné spolupráci volně přechází v Insolvenční a zkušenosti z průběhu

---

¹ Projekt Sociální práce v Rotavě je projektem, který se věnuje plnění opatření zejména v oblasti bydlení, zadluženosti a celkové finanční gramotnosti. V této zprávě je mu věnován prostor převážně v rámci plnění jednotlivých cílů. Konkrétní výsledky a potenciální dopady projektu je však komplikované sledovat vzhledem k odmítavému přístupu města, které se odmítá podílet na sdílení informací.

Seminářů finanční gramotnosti mají pomoci se sestavením Koncepce práce s dluhy a dalším posilováním finanční gramotnosti.

Jak již bylo zmíněno, město Rotava aktivně pracuje s dlužníky vůči městu a sestavuje s nimi splátkové kalendáře a případně i opakovaně, pokud se ukáže, že dlužník není schopný první splátkový kalendář plnit. Úřad práce rovněž již od roku 2016 (projekt Sociální práce a poradenství v Rotavě byl zahájen k 09/2019) pořádá na Městském úřadu vzdělávací programy.

Kromě seminářů pořádaných Úřadem práce proběhly při spoluúčasti NNO několik seminářů a setkání, věnujících se například tématu zadlužování v období Vánoc, či zadlužování v kontextu závislosti na hazardu.

Vzhledem k ukončené spolupráci mezi městem a ASZ je však problematické přesněji zhodnotit dopady současného plnění opatření, jelikož nebyla poskytnuta dostatečně robustní data, která by specifikovala, jakým způsobem se dařilo dluhovou problematiku řešit. Z informací poskytnutých během rozhovorů vyplývá, že semináře mají účast a pomocí dluhového poradenství se daří řešit individuální situace. Přesnější závěry pak nelze vyvozovat ani ze statistik týkajících počtu dlužníků v obci. Zadluženost v období spolupráce kolísala mezi pěti a šesti procenty, nebylo tak možné odhalit klesající trend.

6.2 Naplňování cílů KPSVL

Klíčovým východiskem tvorby strategického plánu sociálního začleňování je koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, který je v Metodice KPSVL definován jako „*zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF*“ (ASZ, 2019).

Mezi aktéry, jejichž úlohou bylo naplňování opatření SPSZ a současně tak naplňování cílů KPSVL, byli NNO, město Rotava a obec Nová Ves. V této podkapitole se text zabývá plněním cílů zejména ve městě Rotava.

6.2.1 Adresnost a relevance

Vzhledem k územnímu rozložení SVL a velikosti obce, nebylo nutné územně specifikovat jednotlivá opatření. Jednotlivá opatření se tak ve svém působení vztahovala na celé město. Výjimkou je pak projekt APK a DP Rotava, v rámci kterého došlo k zaměření práce Domovníků – Preventistů na konkrétní lokalitu bytových domů – sídliště, ve kterých je nejvyšší koncentrace sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených obyvatel.

Všechna opatření jsou svým působením zacílena pro užitek a zlepšování situace cílové skupiny. Tím je naplněn požadavek adresnosti. Zároveň může docházet k využívání zaváděných služeb i občany, kteří nejsou charakterizováni jako osoba sociálně vyloučená či sociálním vyloučením ohrožená, ale kteří se potýkají se stejnými problémy, jejichž řešení jsou navržena v rámci SPSZ.

6.2.2 Konzistence s potřebami

Potřeby v obci Rotava se po sestavení prvního SPSZ projevily z pohledu nového vedení města jako nedostatečně zachycené a došlo tak v rámci revize k rozšíření oblasti prevence rizikového chování a kriminality, a sice bez příslušné analýzy potřeb. Kromě opatření navrhuje situacní řešení vyskytujících se problémů byla navržena i opatření, která měla

za cíl odstraňovat dlouhotrvající problémy a preventivně jim předcházet, zejména v oblasti bydlení, zadluženosti a prevence kriminality. Ze sdělení zástupců města vyplývá, že však nedocházelo k žádoucímu stupni naplňování opatření. Podle města Rotava docházelo ke tříštění služeb mezi město a NNO (v rozhovoru se zástupcem města bylo uvedeno, že stejný záměr, jaký pokrýval projekt Sociální práce v Rotavě, byl schválen i NNO Člověk v tísní, o.p.s.). Tento problém však nebyl ostatními aktéry potvrzen, kdy se podle informací dodaných zástupcem ASZ neměly služby poskytované městem a Člověkem v tísní překrývat, ale doplňovat. Městem utlumovaná komunikace tak nedokázala zajistit bezproblémové předávání informací mezi všemi aktéry a předcházet tak dojmu tvorby duplicitní práce, který město nabylo. Vzhledem k potlačení funkcí LP ze strany města budovaná platforma pro plynulé předávání informací nenaplnila svoji funkci a rozpadla se.

6.2.3 Koordinace

V rámci spolupráce došlo k situaci, kdy se naplnilo v SPSZ uvedené riziko změny politického vedení města, které je ve svém dopadu uvedeno se střední závažností. Úvodní schůzky v rámci spolupráce jsou popisovány jako bouřlivé, kdy se však postupem času dařilo docházet ke shodě a nastavování potřebných opatření. Opakovanou změnou politického vedení se však situace ustálila v problematické rovině, kdy nové politické vedení neshledávalo stejnou míru přínosu přítomnosti ASZ v lokalitě, jaká byla pochopena předchozím politickým vedením, na jehož žádost ASZ do lokality vstoupilo. Výsledkem byl úpadek kvality spolupráce LP a odmítavý postoj zástupců města vůči vědomostem a zkušenostem, jejichž nositelem je ASZ. Město pak prokazovalo snahu provádět většinu opatření cestou, kterou si nastaví samo, a to i v rozporu s některými cíli nastavenými SPSZ. Rovněž se díky chybějícímu komunikačnímu článku, kdy město nekomunikovalo dostatečně, nepodařilo rozvinout hlubší spolupráci mezi všemi kýženými aktéry, došlo k rozvázání vztahů vybudovaných i na základě koordinace prostřednictvím pracovníků ASZ. Lokalitu nakonec opustily NNO KSK Centrum a Valika a NNO Člověk v tísní nemá v současné době o spolupráci s městem zájem.

6.2.4 Synergie na úrovni opatření

Vzhledem k návaznosti většiny opatření na město Rotava se relativně daří udržovat některá opatření ve vzájemném kontextu, kdy na sebe opatření navazují a vzájemně se doplňují. Nejsilněji je propojení vidět v rámci řešení problematiky bydlení a zadluženosti, kdy se vzniklá Metodika prevence ztráty sociálního bydlení, dle sdělení realizátora projektu, přímo prolíná s problematikou zadluženosti. Podle informace předaných při rozhovoru se zástupcem města již podle metodiky není přístupováno k bezdlužnosti jako k podmínce pro získání obecního bytu. Při rozhodování je o přidělení bytu však stále nahlíženo, jakým způsobem a zda vůbec dlužník své dluhy řeší.

Problematická je komunikace, kdy mezi NNO a městem došlo k úpadku vztahů a nedaří se tak propojovat naplňování opatření mezi různými aktéry. Konstatovat tak jakoukoliv míru synergie není možné. Mimo úpadek komunikace rovněž dochází k nesouladu v přístupu k věci, kdy přístup města odporuje evidence based přístupu. Dokladem o situaci je i opakovaný výstup vedení města v médiích, kdy je spolupráce mezi „neziskovkami“ popisována jako špatná a nežádoucí, kvůli tomu, že se přístup NNO neshoduje s přístupem, který se snaží v obci nastavit sami zástupci města.

6.2.5 Udržitelnost

V současné době lze předpokládat, že započaté projekty budou pokračovat i po ukončení spolupráce s ASZ, vzhledem k jejich plánovanému ukončení až v roce 2022. Žádné další

navazující aktivity rozvíjející současnou práci však nejsou plánovány. Pokud nebudou samotné projekty po jejich skončení pokračovat, nelze předpokládat, že bude současný stav udržen, vzhledem k městem nastavenému represivnímu přístupu s omezenými možnostmi prevence.

Činností, jejíž pokračování nebylo vyvráceno, je využívání asistentů prevence kriminality a domovníků – preventistů, a to i po skončení projektu APK a DP Rotava. Z rozhovorů se zástupcem města a realizátory projektu (pracovníci pracující s APK a DP) vyplynulo, že užitečnost těchto pracovníků je z jejich pohledu vysoká a přináší obci prospěch. Z pohledu ostatních aktérů, od kterých byly zjišťovány informace, však APK a DP nefungují v souladu s principy snižování sociálního napětí a budování důvěry, kdy namísto nabízení bezkonfliktního řešení působí jako nástroj represe. Pokračování využívání APK tak bude souviset s pokračováním současné politiky města.

Nejisté je pokračování sociálních bytů. Momentálně v obci funguje 11 zrekonstruovaných sociálních bytů. Všechny ostatní sociální byty byly převedeny na standardní obecní byty. Zástupce města uvedl, že pokud by rekonstrukce zmíněných 11 sociálních bytů nebyla financována dotací, byly by tyto byty rovněž převedeny na standardní bydlení. Otázka existence sociálních bytů je tak po skončení dotace nejistá. Předpoklad převedení sociálních bytů na standardní obecní je možné podpořit i tendencí, kterou prezentuje samo vedení města, a sice zbavení se „nepřizpůsobivých“ občanů prostřednictvím neprodloužení nájemních smluv na dobu určitou. Zmíněný postup pramení z vlastní iniciativy města, která tak činí bez souvislosti se SPSZ, či s obecnými principy snahy o sociální začleňování.

6.3 Spolupráce aktérů a ASZ

Spolupráce ASZ s lokalitou působila již od prvopočátku jako nestandardní. Prvotním záměrem bylo zapojit do spolupráce s ASZ tři územně spojené obce: Rotava – Oloví – Nová ves. Z důvodu změny úvodních dohod však z tohoto záměru sešlo a došlo k uzavření svazku pouze mezi územně vzdálenými obcemi Rotava a Nová Ves.

Další spolupráce pak byla ovlivněna velikostí obce Nová Ves. S ohledem na počet obyvatel obce není funkce starosty uvolněná a nebyla určena osoba zodpovědná za agendu naplňování spolupráce. Naplňování spolupráce, které s sebou zpravidla nese zvýšené administrativní nároky, tak zde již od počátku začalo narážet na personální překážky.

V kombinaci s odmítavým přístupem, který se projevil ve městě Rotava, se situace projevila jako problematická. Co se týče spolupráce s obcí Nová Ves, nedošlo v průběhu přítomnosti ASZ v lokalitě k významnému vývoji. I přesto, že se v úvodu spolupráce podařilo zorganizovat setkání pracovní skupiny, nepodařilo se tato setkání udržet na pravidelné bázi. Vzhledem k úpadku spolupráce jsou informace o postupech obce Nová Ves velmi omezené. K záměrnému plnění opatření v rámci SPSZ však nedocházelo. Do lokality tak nebylo v rámci této evaluace vstoupeno, současná situace v obci je známa jen z omezených informačních zdrojů.

Jak již bylo uvedeno, spolupráce s ASZ byla ukončena a již se neangažuje. Tomuto odchodu předcházela problematický vztah, který musel být opakovaně obnovován kvůli změnám vedení města Rotava. Pracovníkem, zástupcem města, který byl přítomnosti ASZ v lokalitě účasten po celou dobu, je spolupráce hodnocena negativně, až na možnost čerpat díky pomoci ASZ další dotace. Naproti tomu je přístup města hodnocen ostatními aktéry jako odmítavý, nesdílný

a naplněn nepochopením úlohy přítomnosti ASZ. Město chtělo podle informací podaných aktéry nenapojenými na město řešit sociální práci samo, vlastními silami, bez poskytování přístupu k informacím. Usnadnění přístupu k informacím od města ostatním aktérům nebylo potvrzeno.

V začátcích spolupráce docházelo k rozporu během provádění vstupního výzkumu. Město nepovažovalo způsob získávání informací pro výzkum za správný, výsledek výzkumu se údajně nezakládal na objektivních faktech a nebyl totožný se zkušeností, kterou město disponovalo. Následně docházelo u místních aktérů z řad města k nepochopení principů spolupráce s ASZ. Když se později dařilo toto nepochopení překonávat, došlo ke změně vedení města a situace se opět zhoršila. Spolupráci ovlivnil i názor, že se ASZ málo zaměřuje na problematiku mimo SVL, tedy na „obyčejné lidi žijící spořádaným životem, na které by sociální práce měla být také cílena“ (rozhovor se zástupcem města, 18. 3. 2021).

Spolupráci omezující přístup města Rotava se rovněž projevil v účasti na PS. Město jako nositel strategie bylo zodpovědné za jejich realizaci a některé organizace nebyly na pracovní skupiny přizvány, byť byly členem lokálního partnerství. Vzhledem ke ztíženým podmínkám spolupráce pramenících z počátečního neporozumění úlohy ASZ se nepodařilo vznikající síť mezi aktéry udržet na potřebné úrovni. Postupem času docházelo k úplnému přerušování spolupráce nejen mezi ASZ a obcí, ale i mezi obcí a NNO, kterým se s obcí zprvu dařilo tvořit partnerský vztah.

Neméně podstatný je vliv personálních změn, které nastaly v průběhu spolupráce na straně ASZ, kdy došlo ke změně lokálního konzultanta RCZ, primární „spojky“ mezi aktéry. Město tuto personální změnu bez uvedení důvodu odsoudilo. Zároveň došlo i k personální změně na straně města Rotava, a sice výměně manažera SPSZ. Funkce byla původně zastávána k tomu určeným pracovníkem, se kterým se ovšem nedařilo lokálnímu konzultantovi pravidelně spojit. Změnu pracovníka tehdejší zástupce ASZ v lokalitě shledává jako potřebnou, jelikož na straně manažera SPSZ nebyla patrná vůle se na práci podílet. Po odchodu tohoto pracovníka se funkce ujal jiný zástupce města, který však funkci manažera SPSZ nevyčlenil dostatečnou kapacitu, stejně jako se stalo u manažera předchozího, což přispělo ke zmiňovanému úpadku komunikace.

Pokud nahlédneme na vztahy mezi jednotlivými dalšími aktéry mimo město, lze považovat dle rozhovoru se zástupcem NNO úlohu ASZ jako mediátora jako nepotřebnou. Během rozhovoru bylo uvedeno, že síť kontaktů mezi neziskovými organizacemi již existovala. Klíčová pak byla snaha zapojit do této sítě i město a zajistit kladný postoj ke spolupráci i ze strany města. Díky popisovanému přístupu města se ASZ nepodařilo přesvědčit město o zapojení se do sítě aktérů na trvalé bázi.

Závěrem je uvedeno shrnutí silných a slabých stránek lokálního partnerství a jeho činnosti v obcích Rotava a Nová Ves

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poskytnutí know-how v případě zavádění projektů řešících problematiku SVL ▪ Zpřístupnění finanční podpory ▪ Odborný vhled nezávislého aktéra (ASZ) na situaci ▪ Návrhy řešení a nástrojů pro zmírnění SV ▪ Vyjednání aplikace nástrojů pro zmírnění SV 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Snížení kapacity terénní práce po ukončení projektu a nejistá finanční udržitelnost ▪ Nerealizace opatření v oblasti sociálního bydlení, zaměstnávání, sociálního podnikání a nízký synergický efekt ▪ Absence společné koordinace a nižší vzájemná informovanost i vzájemná podpora aktérů ▪ Není možné systematicky prokázat dopady některých opatření (v rámci strategického plánování orientace na aktivity, nikoliv dopady)

7 Závěry evaluace a doporučení

V obcích Rotava a Nová Ves byla provedena evaluace plnění Strategického plánu sociálního začleňování města Rotavy a obce Nové Vsi 2018-2022 a souvisejících dopadů na situaci sociálního vyloučení v obcích. SPSZ byl vypracován systematicky a k jeho celistvosti přispěla i revize, jež byla doplněna na návrh radnice města Rotava, která vznesla požadavek na rozšíření návrhové části v oblasti prevence rizikového chování a kriminality.

V rámci plnění sledovaných opatření byly navrženy a podány projekty, které jsou v současné době realizovány, z nichž jeden byl podán po revidování SPSZ a druhý reagoval na cíle nastavené SPSZ. V rámci projektu Sociální práce v Rotavě bylo využito možnosti konzultovat sestavení projektu s pracovníky ASZ a byla využita jejich intenzivní podpora při sestavování a podávání projektu. Druhý projekt, projekt APK a DP Rotava, byl realizován z iniciativy města, rovněž za projektové podpory ASZ (předpokládaný termín ukončení je k polovině roku 2022, stejně jako v případě projektu Sociální práce v Rotavě). Zároveň došlo v městě Rotava k rekonstrukci 11 bytových jednotek, v rámci operačního programu IROP, které slouží jako sociální byty. Nerealizován byl projekt týkající se rekonstrukce zázemí pro ambulantní formu NZDM plánovaně provozovaným Člověkem v tísní, o.p.s. Důvodem nerealizování projektu byla nemožnost rekonstruovat vhodný objekt v rámci operačního programu IROP.

Evaluována byla situace v oblastech: 1) Stabilizace situace bydlení; 2) Zvyšování pocitu bezpečí; 3) Zlepšení problematiky nevhodného nakládání s volným časem dětí a mládeže; 4) Stabilizace životní situace obyvatel SVL. Hlavní překážkou pro sledování dopadů bylo předčasné ukončení spolupráce, nezískání průběžných dat od města a nemožnost sledovat naplnění indikátorů opatření, jejichž naplnění bylo naplánováno až do roku 2022.

V rámci LP nedošlo k vytvoření sítě aktérů, kteří by společně spolupracovali na jednotlivých opatřeních, či společně komunikovali možnosti jejich plnění. Z evaluačního šetření vyplývá, že jednotliví aktéři, ať se již jedná o město či NNO nereflktují přítomnost ASZ v oblasti síťování v lokalitě jako potřebnou. Propojenost mezi jednotlivými NNO existovala a ASZ nemohla více přispět prohloubení vztahů a díky odmítavému přístupu současného vedení města se nepodařilo ani provázat město a NNO.

Problematická byla i spolupráce s druhou obcí zahrnutou do SPSZ, Novou Vsí, s níž spolupráce nabírala trend úpadku od samotného začátku. Postupně upadající účast na pracovních skupinách a komunikaci se pak proměnila v úplné vytracení původně navázaného komunikačního vztahu.

Hlavním problémem, který je v rámci řešení sociálního vyloučení v Rotavě sledován, je snaha o zbavení se „nepřízřívobivých“ občanů žijících ve městě Rotava. Město Rotava začalo hromadně vykupovat byty v osobním vlastnictví a případně i vysoko nad tržní cenou. Následně dochází k vysídlování neprodlužování nájemní smlouvy obyvatelům obecních bytů v případech, které město vyhodnotí jako „nežádoucí“. Domácnosti, které se takto ocitnou bez bydlení, jsou často nuceny k odchodu z města, jelikož nemohou v Rotavě dosáhnout na žádné další bydlení. Tím se zvyšuje mobilita CS v regionu a zdánlivé řešení problému města Rotava je tak přenášeno na jiné obce, ve kterých se těmto domácnostem podaří sehnat bydlení.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel okresu Sokolov za posledních 10 let.....	6
Tabulka 2: Vývoj počtu obyvatel města Rotava za posledních 10 let	6
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel obce Nová Ves za posledních 10 let.....	6
Tabulka 4: Srovnání počtu příjemců dávek hmotné nouze v Rotavě, Nové Vsi a ČR v letech 2018, a 2019 (údaje za průměrný měsíc v roce)ento pokles.....	19
Tabulka 5: Srovnání podílu uchazečů o zaměstnání v Rotavě, Nové Vsi a relevantních územních celcích v letech 2017 až 2020 (údaje v %) (rok 2020 srovnává nezaměstnané vůči celému obyvatelstvu starších 15 let (vč. starších 64 let))	20
Tabulka 6: Srovnání podílu dlouhodobě nezaměstnaných v Rotavě a Nové Vsi v letech 2017 až 2020 (údaje v %) (rok 2020 srovnává nezaměstnané vůči celému obyvatelstvu starších 15 let (vč. starších 64 let)).....	21
Tabulka 7: Srovnání podílu osob v exekuci v relevantních územních celcích v letech 2016-2020.....	21
Tabulka 8: Srovnání vývoje indexu kriminality a počtu trestných činů v Obvodním odd. policie Rotava, Horní Slavkov** v ČR (údaje jsou zaokrouhleny na celá čísla)	22
Tabulka 9: Priority a cíle evaluované na základě tematického zúžení.....	28

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa polohy obcí (zleva) Nová Ves a Rotava	16
---	----

Seznam schémat

Schéma 1: Postup při stanovování dopadů intervencí	24
--	----

Seznam literatury

ASZ. (2018). *Strategický plán sociálního začleňování města Rotavy a obce Nové Vsi 2018 – 2022.*

ASZ. (2019). *Strategický plán sociálního začleňování města Rotavy a obce Nové Vsi 2018 – 2022: 1. revize schválená dne 21. 5. 2019 v Rotavě a 29. 4. 2019 v Nové Vsi.* https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Rotava_Nova_Ves_SPSZ-ZOR7.pdf

Člověk v tísni, o.p.s. *KANCELÁŘ ČLOVĚK V TÍSNI V KRASLÍČÍCH.* Člověk V Tísni Česká Republika. Dostupné 3 květen 2021, z <https://www.clovekvtisni.cz/kancelar-clovek-v-tisni-v-kraslících-4375gp>

Historie obce. Nová Ves. Dostupné 3 květen 2021, z <http://www.novaves-so.cz/index.php/historie-obce>

Historie. Rotava. Dostupné 3. květen 2021, z <https://www.rotava.cz/mesto/informace-o-obci/historie/>

Kotec, o.p.s. *O nás.* Kotec. Dostupné 3 květen 2021, z <http://www.kotec.cz/o-nas/>

Město Rotava. (2019). *Podpora prevence kriminality a sociálně patologických jevů v Rotavě*.

Město Rotava. (2019). *Sociální práce a poradenství v Rotavě*.

Prokop, V., & Smola, L. (2014). Sokolovsko: umění, památky a umělci do roku 1945. In *Sokolovsko: umění, památky a umělci do roku 1945* (s. 552-559). Nákladem AZUS Březová, s.r.o. vydali Vladimír Prokop a Lukáš Smola ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, územním odborném pracovišti v Lokti.

Sociální práce v Rotavě. Rotava. Dostupné 3. květen 2021, z <https://www.rotava.cz/mesto/socialni-prace-v-rotave/>

Štolfová, A., Konečný, P., ASZ. (2018). *Rukověť evaluátora*.

Valterová, A. (2017). *Vybrané demografické charakteristiky obyvatelstva strukturálně postižených okresů ČR na konci 20. a počátkem 21.století* [Bakalářská práce]. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra demografie a geodemografie. <https://www.rotava.cz/mesto/informace-o-obci/historie/>